

TARTU ÜLIKOOLI NARVA KOLLEDŽ
ÜHISKONNATEADUSTE LEKTORAAT

Jevgeni Saltõkov
KOHTLA-JÄRVE NOORTEKESKUSE TÖÖ KVALITEET
Lõputöö

Juhendaja: Olga Andreitšuk
Kaasjuhendaja: Aet Kiisla MSc

NARVA 2014

Olen koostanud töö iseseisvalt. Kõik töö koostamisel kasutatud teiste autorite tööd,
põhimõttelised seisukohad, kirjandusallikatest ja mujalt pärinevad andmed on viidatud.

.....
/töö autori allkiri/

SISUKORD

I. KVALITEET JA HINDAMISSÜSTEEM	6
1.1. Kvaliteedi mõiste. Kvaliteedi mõõtmine.....	6
1.2. Kvaliteedihindamise olemus ja olulisus.....	9
1.3. Kvaliteedi hindamine noorsootöö valdkonnas	11
1.4. Hindamissüsteemi kirjeldus	13
II. KOHTLA – JÄRVE NOORTEKESKUSE TÖÖKORRALDUS	18
2.1. Noortekeskused – kohaliku noorsootöö teostajad.....	18
2.2. Kohtla – Järve Noortekeskuse ülevaade	20
2.2.1. Üldandmed. Töörežiim ja koosseis	20
2.2.2. Sihtgrupid ja tegevusalad. Prioriteedid. Peamised koostööpartnerid....	21
2.2.3. Huvigrupid, organisatsioonid ja teenused	22
2.2.4. Kohtla – Järve Noortekeskuse projektitöö	24
2.2.5. Kohtla – Järve Noortekeskuses peamised töösuunad. Üritused.....	24
III.KOHTLA-JÄRVE NOORTEKESKUSE TÖÖKVALITEEDI ANALÜÜS	26
3.1. Eesmärk – Noortele on loodud mitmekülgsed mitteformaalse õppimise võimalused	26
3.2. Eesmärk – Noortele on loodud võimalused osalus- ja kuuluvuskogemuse saamiseks	30
3.3. Eesmärk – Noortele on loodud tingimused noorteinfo, ennetamis- ja nõustamistegevuste kättesaamiseks.	32
3.4. Eesmärk – Kvaliteetseks noorsootööks on loodud vajalik keskkond.	34
3.5. Järeldused ja ettepanekud.....	40
KOKKUVÕTE	49
KIRJANDUS JA MATERJALI ALLIKAD	53
SUMMARY	55
Lisa 1. Hindamitabel	58

SISSEJUHATUS

Noorsootöö peamiseks teostajateks on noortekeskused. Eesti Avatud Noortekeskuste Ühenduse (ANK) andmetel tegutseb Eestis 248 institutsiooni, kes pakuvad noortekeskuse teenust. Täpset arvu ei saa öelda, sest pidevalt on loomisel uued ANK-id või mõned noortekeskused on tegevust lõpetamas või tegevust reorganiseerimas. Juriidilises mõttes on noortekeskusi aga umbes 10% vähem sest need lihtsalt tekkisid ühel hetkel nt kohaliku omavalitsuse allasutuste juurde (huvikool, kultuurikeskus jms) aga juriidiliselt neid ei eksisteeri ja asutamisdokumendid puuduvad (Eesti Avatud Noortekeskuste Ühendus, www.ank.ee).

Noortekeskus Eesti mõistes tähendab avatud noorsootöö meetodil tegutsevat noorsootöö asutust, mis on piirkonna noorsootöö korraldamise keskus ning pakub noorsootöö teenuseid. (Eesti Avatud Noortekeskuste Ühendus, www.ank.ee)

Vaatamata noortekeskuste olemasolule linnades näitab praktika, ja see kogu aeg kajastatakse erinevates massmeedias (raadio, televisioon, internet), et suurem osa noortest on ikkagi eemal aktiivsest tegevusest ja puutub kokku suure hulga probleemidega (töötus, konfliktid eakaaslastega, vanematega, probleemid vaba aja sisustamisega, alkoholi tarvitamine jne.). Lähtudes ülaltoodust otsustas töö autor uurida Kohtla-Järve Noortekeskuse tööd. Peale selle palus Noortekeskuse juhatus ise anda oma tööle hinnang ja anda suunised töö edasiseks parandamiseks.

Töö eesmärk – anda noortekeskuse tööle hinnang. Uurimise aluseks on anketeerimine. Ankeet on loodud kvaliteedi hindamissüsteemi alusel, mis oli välja töötatud ESF programmi „Noorsootöö kvaliteedi arendamine“ raames 2010. aastal Eesti Noorsootöö Keskuse ja Ernst & Young Baltic AS poolt. Autor ei kohaldanud seda hindamismudelit, kuna ta oli välja töötatud noorsootöö kvaliteedi hindamiseks üldiselt omavalitsuses, aga lihtsalt kasutas sama jaotust (eesmärk, alameesmärk, indikaatorid) ja sarnased küsimused (väited) et luua ankeet ja pärast teha selle ankeeti abil anketeerimist. Lisaks sellele, autor annab hinnangu tööle lähtudes keskuse dokumentatsioonile, teiste autorite töödele, vestlustele personaaliga ja noortega, ning tuginedes tööde vaatlusele.

Noortekeskuse uurimistulemustega tutvumine võib tõsta töö kvaliteeti, suurendada töötajate motivatsiooni. Töö praktilise osa uurimuse eesmärk seisneb selles, et põhjalikult tutvuda antud noortekeskuse tööga, osaledes üritustel, tutvudes

dokumentatsiooniga, kodulehtedega, töö korraldusega, külastatavuse näitajatega, selgitada välja töö kvaliteedi tase, tehes hiljem järeldusi ja ettepanekuid töö kvaliteedi parandamiseks. Selleks autor uurib, kuidas on noorsootöö organiseeritud, milliseid meetodeid kasutatakse, kui kättesaadav on informatsioon noortele, millised on prioriteedid, probleemid ja arenguvajadused, kes on peamised koostööpartnerid, huvigrupid ja organisatsioonid, kes töötavad keskuse juures, kuidas toimub projektitöö, millised on töö suunad, kui palju ja milliseid üritusi korraldatakse. Lõpus annab autor soovitusi töö paremaks korraldamiseks.

Enesehinnangu eesmärgil vastavad noortekeskuse töötajad ja autor ise erinevatele noorsootööd puudutavatele väidetele nelja palli süsteemis. Sellega annavad nad oma hinnangu noortekeskuse tööle. Väliste hindajatena on kaasatud viieliikmeline grupp noori, kes vastavad samadele küsimustele sama süsteemi järgi. Saadud andmete põhjal (nii sise- kui välishinnangu) teeb autor analüüsi ja annab hinnangu noortekeskuse töö kvaliteedile.

Peale erinevate indikaatoritega küsitluse kasutatakse veel selliseid meetodeid nagu suhtlemine personaliga, dokumentatsiooniga tutvumine. Samuti on autor osalenud keskuse töös vaatlejana.

Vaadeldavaks objektiks valis autor Kohtla-Järve Noortekeskuse. Selleks on mitu põhjust. Esiteks noortekeskus ise tellis käesoleva töö. Teiseks võiksid keskuse töö analüüsimise tulemusena ka teised omavalitsused ja noortekeskused teha oma töökorralduses mingeid muudatusi.

Käesolev lõputöö koosneb kolmest osast:

Esimene osa on „Kvaliteet ja hindamissüsteem“, kus räägitakse kvaliteedi mõistest ja mõõtmisest. Vaadeldakse kvaliteedihindamise olemus ja olulisus. Antud osas räägitakse sellest, kuidas toimub kvaliteedi hindamine noorsootöö valdkonnas, ning on toodud hindamismudeli kirjeldust.

Teises osas „Kohtla-Järve noortekeskuse töökorraldus“ on Kohtla-Järve Noortekeskuse ülevaade: üldandmed, töörežiim ja koosseis, sihtgrupid ja tegevusalad jne.

Kolmandas osas „Kohtla-Järve noortekeskuse töö kvaliteedi analüüs“ on toodud uuringu selgitusi ja Kohtla-Järve Noortekeskuse töökvaliteedi analüüsi. Antud osas tehtud ka järeldused ja ettepanekud, kus tutvutakse analüüside tulemusena, tehakse

järeldus ja antakse soovitusi lähtudes kriteeriumitest ja põhimõtetest, mis on kirjeldatud selles osas ning samuti võttes aluseks enesehinnangu ja välishinnangu tabeli (lisa nr 1).

I. KVALITEET JA HINDAMISSÜSTEEM

1.1. Kvaliteedi mõiste. Kvaliteedi mõõtmine

Hinnates noortekeskuse tööd, on vajalik mõista, et mis on kvaliteet ja tema mõõtmiskriteeriumid. See aitab keskuste tööd õigesti hinnata ja järeldusi teha. ISO 9000 standart defineerib kvaliteeti kui toodete ja teenustevastavuse määra kliendi vajadustele ja ootustele. Kvaliteet on laiem mõiste kui pelgalt lõpptulemuse (toote) kvaliteet. Kvaliteet on nii toode kui ka tegevus. Toote (või teenuse) kvaliteet on hea, kui kliendi kogemused selle kohta vastavad tema ootustele ja vajadustele ehk klient on tootega rahul. Tegevuse kvaliteet keskendub ettevõtte sisemistele protsessidele ja üksiktoimingutele. (Übius 2007)

Rahulolu või rahulolematus on reaktsioon toote või teenusetegelikule kvaliteedile, mis on mõjutatud eelnevatest ootustest kvaliteedi suhtes. Noored kujundavad sageli oma arvamuse noorsootöö teenuste kvaliteedi taseme suhtes eelnevalt kogetu või kuuldu põhjal. Kui miski vastab nende ootustele, ollakse rahul. Kui aga miski, vastupidi, ei vasta nende ootustele, avaldab see negatiivset mõju. Noorsootööasutuste esmasteks klientideks on noored ja seega on nende vajaduste rahuldamine üks asutuse prioriteete. Noorsootööasutuse oluliseks kliendirühmaks on noorsootöötajad ning nende huvide ja vajadustega arvestamine on kvaliteetse töö korraldamiseks oluline. Tervikliku kvaliteedijuhtimise eesmärk on klientide vajaduste rahuldamine. Vajaduste väljaselgitamiseks on erinevaid võimalusi: fookusgrupid, küsimustikud, rahulolu-uuringud, otsene suhtlemine klientidega jt. On oluline, et informatsiooni ja tagasisidet klientidelt kogutakse järjepidevalt. (ibid)

Kvaliteedi põhiküsimusteks on kus hetkel organisatsioon oma arenguga jõudnud ja kuidas on selleni jõutud, mis on suund tulevikuks, ning mismoodi vaja oleks edaspidi liikuda? (ibid)

Kvaliteedi mõõtmist läheb vaja selleks et uurida organisatsiooni tegeliku toimimist. Samuti aga selleks et leida võimalust suurendada oma organisatsiooni pikaajalise edukuse tõenäosust. Lisaks sellele vaja selgusele jõuda milliseid näitajaid (mõõte, mõõdikuid) ja meetodeid kasutada. (ibid)

Sõltuvalt sellest, mida tahetakse mõõta, on tulemused ka erinevad. Näiteks tulemusi mõõtes saame vastuse küsimusele – MIS ON? Tulemusi mõjutavate faktorite mõõtmisel saame vastuse küsimusele – KUIDAS ON? (ibid)

Eesti Noorteühenduste Liidu kvaliteediprojekti raames aprillis 2008 toimunud ajurünnaku „Kuidas olla kvaliteetne noorteorganisatsioon?“ tulemused koondati kuueks kvaliteetse noorteühenduse tunnuseks. Nende hulka kuuluvad: liikmete aktiivne kaasamine (sh ühenduse tegevuse kavandamisse), koostöö igas valdkonnas (sh koostöö kogukonnaga ning selle kaudu noorsootöö maine kujundamine), ühtne tegutsemine (sh ühise missiooni, visiooni ja eesmärkide järgimine), finantsiline stabiilsus, liikmete arengu soodustamine (sh nende tunnustamine) ning tõhus infovahetus (sh organisatsiooni sees). (Enesehindamise käsiraamat noorteühendustele 2008: 5)

Kuna lõputöö valdkond on seotud noortekeskuse tegevusega, kirjeldab autor ka noorsootöösutusele sobivaid kvaliteedi mõõtmisviise. Nendeks on regulaarne sise- ja välishindamine – organisatsiooni sise- ja välishindamine on kõikehõlmav, süstemaatiline ja regulaarne organisatsiooni tegevuste ja tulemuste ülevaatus. Organisatsiooni sise- ja välishindamine on kõikehõlmav, süstemaatiline ja regulaarne organisatsiooni tegevuste ja tulemuste ülevaatus. Organisatsiooni sisehindamine toimub organisatsiooni juhtide ja töötajate poolt. Organisatsiooni sisehindamise tulemusena luuakse objektiivne ja hindamisel osalenud meeskonna poolt aktsepteeritud alus organisatsiooni juhtimiseks ja arenguplaani koostamiseks. Sisehindamise tulemusena tagatakse ettevõtte tasakaalustatud areng ja toetatakse juhtimisel olulisele informatsioonile. Välishindamine toimub organisatsiooniväliste ekspertide poolt. Lisaks sellele on kasutusel tasakaalus tulemuskaart. Tasakaalus tulemuskaarti ei vaadata üksnes mõõtmisüsteemina, vaid ka juhtimisinstrumendina. Tasakaalus tulemuskaardi abil õpitakse oma organisatsiooni ja seda ümbritsevat keskkonda paremini tundma ja antakse seda teavet edasi ka oma töötajatele. Tasakaalus tulemuskaart aitab muuta inimeste mõttemalle. (Übius 2007)

Samuti terviklik kvaliteedijuhtimine käsitleb organisatsiooni kvaliteeti tervikuna.

Tervikliku kvaliteedijuhtimise juures on oluline:

1. kõikide töötajate osalus ja meeskonnatöö
2. tunne, et igäiks vastutab kvaliteedi eest

3. organisatsiooni kõikide juhtimistasandite, protsesside ja funktsioonide kaasamine
4. süsteemne mõtlemine, terviku mõistmine
5. kliendikesksus (organisatsiooni sisemised ja välimised kliendid)
6. pidev parendamine (ibid)

Järgmisena on EFQM Täiuslikkusmudel. Organisatsiooniline täiuslikkus on töötamise viis, mis võimaldab organisatsioonil saavutada huvipoolte tasakaalustatud rahulolu, suurendades organisatsiooni pikaajalise edukuse tõenäosust. Täiuslikkusmudeli kaheksa põhiprintsiipi, mis läbivad kogu mudelit, on:

1. tulemustele orienteeritus
2. kliendikesksus
3. eestvedamine ja eesmärgi ühtsus
4. protsessidele ja faktidele tuginev juhtimine
5. töötajate arendamine ja kaasamine
6. pidev õppimine, innovatsioon ja parendamine
7. partnerluse arendamine
8. vastutus ühiskonna ees

Euroopa täiuslikkusmudel näitab, kuidas suurepäraseid tulemusi tegevuse võtmenäitajate, klientide, töötajate ja ühiskonna jaoks on võimalik saavutada poliitikat ja strateegiat, töötajaid, partnerlussuhteid ja ressursse ning protsesse suunava eestvedamise kaudu. (ibid)

Ei saa mainimata jätta rahvusvahelist kvaliteedistandardite sari ISO. ISO 9000 standardite peaesmärk on tarbija rahuldamine läbi toote/teenuse kvaliteedi tagamise organisatsioonis ning selleks organisatsiooni töötaja motiveerituse ja pühendumuse saavutamine. ISO 9000 standardid on loodud, et abistada mistahes tüüpi ja suurusega organisatsioone, et juurutada ja kasutada efektiivselt kvaliteedijuhtimise süsteeme. Kvaliteedistandardite sari ISO 9000-2000 on universaalne ja seda saab rakendada erinevatel tootmis- ja teenindusaladel. Samas allikas tuuakse välja kaheksa kvaliteedijuhtimise printsiipi, millest lähtudes on ISO 9000 standardid ülesehitatud:

1. tarbija fokuseerimine
2. juhtimine
3. inimeste kaasamine

4. protsessipõhine lähenemisviis
5. süsteemne lähenemisviis juhtimisele
6. pidev täiustumine
7. otsustamine faktide alusel
8. vastastikused kasulikud suhted organisatsioonide vahel

(ibid)

ISO 9001:2008 järgi kvaliteediks nimetatakse määra, milleni olemuslike karakteristikute kogum täidab nõuded. Nõudeks loetakse vajadusi või ootusi, mis on avaldatud, üldiselt eeldatavad ja kohustuslikud. (ibid)

Ja viimaseks võrdlusanalüüs ehk võrdlemine parimatega. Üks võrdlusanalüüsi viise on arengu tagamise eesmärgil võrrelda oma organisatsiooni tegevust parimate samalaadseteorganisatsioonide tegevustega. Võrdlusanalüüs on jätkuv uuring ja õppimine, eesmärk on analüüsida ja rakendada organisatsiooni arenguks valitud parimaid ja tuntumaid võtteid, et tagada areng. Võrdlusanalüüsi kasutamise tulemusena tekib kas rahulolu enda valitud lahendite õigsusega või tunnistatakse partneri eelistusi ja kasutatakse neid. Võrdlusanalüüsi protsessis kirjeldatakse ja analüüsitakse oma organisatsiooni protsesse, lisaks sellele, võrreldakse teiste organisatsioonide näitajatega, ning võimalusi nende tasemete ühtlustamiseks. Võrdlusanalüüsi peamiseks eesmärgiks on muuta paremaks oma organisatsiooni tegevust, protsesse ja juhtimissüsteemi. (ibid)

Kvaliteet, mis tänapäeva määratluste kohaselt on vastavuskliendi nõuetele, annab organisatsioonis erinevaid funktsioone täitvatele inimestele ühise keele parendustegevusteks. See võimaldab kõigil erinevate võimete jaeelistustega inimestel lihtsalt üksteisega suhelda. Etorganisatsioon saaks olla tõeliselt mõjus, peavad kõik temakoostisosad hästi koos töötama. Iga osa, iga tegevus, igaüksikisik mõjutab organisatsioonis teisi ja need mõjutavad omakorda teda. Eelised, mis tulenevad sellest, et kõikjal saavad asjad tehtud õigesti, on suured. (ibid)

1.2. Kvaliteedihindamise olemus ja olulisus

Kvaliteedijuhtimise valdkonnas on Eestis viimase 20 aasta jooksul toimunud oluline areng. Algul vaid tootmisettevõtetele suunatud lähenemisviisi on üha enam kasutatud ka avalikus sektoris, luues sellega uut väärtust nii avaliku sektori organisatsioonide

tegutsemisel kui ka avalike teenuste osutamisel. (Kvaliteedijuhtimine noorsootöös 2012: 10)

Kvaliteedijuhtimise eesmärk avalikus sektoris on eelkõige aidata kaasa avaliku sektori organisatsioonide toimivuse tõhustamisele, avalike teenuste kvaliteedi tõstmisele ja tulemuslikkuse üldisele kasvule. Kvaliteedijuhtimine võib aidata parendada organisatsioonikultuuri, suurendada töötajate rahulolu ja motiveeritust ning tõsta klienditeeninduse taset. (Allikas: www.riigikantselei.ee)

Kindlasti kvaliteedi hindamiseks on oluline mõista kvaliteedihindamise ja kvaliteedijuhtimise süsteemi olemust tervikuna ning teadvustada selle olulisust oma tegevuse parendamisel. (Kvaliteedijuhtimine noorsootöös 2012: 10)

Kindlasti kvaliteet ei teki iseenesest, vaid eeldab teadlikku juhtimist.

Kvaliteedijuhtimine on tervikprotsess, mille eesmärk on järjepideva tegevusega tagada ja parandada kvaliteeti. See on pidev tegevus, mis koosneb kvaliteedi hindamise läbiviimisest, tegevuskava koostamisest kvaliteedi tõstmiseks, parendustegevuse elluviimisest ning nende tulemuste hindamisest. (ibid)

Reeglina kvaliteedijuhtimine toimub tsüklina, mis tähendab, et kvaliteedi parendamine ja tegevuse kvaliteedi hindamine toimuvad vaheldumisi. (ibid)

Seega kvaliteedihindamine on üks osa kvaliteedijuhtimise süsteemist, millega tagatakse ja parandatakse tegevuse kvaliteeti. Kvaliteedihindamise kaudu selgitatakse, kas ja mil määral on tegevus või teenus kvaliteetne. Hindamine aitab selgitada puudujääke tegevuse kvaliteedis ning see on parendustegevuse elluviimise sisend.

Kvaliteedihindamine võib toimuda nii enese- kui ka välishindamise käigus.

Enesehindamise käigus hindavad tegijad ise enda tööd ja selle tulemuslikkust.

„Enesehindamine on protsess, mille käigus organisatsioon teadvustab oma harjumuspäraseid tegutsemisviise ja püüab leida võimalusi nende parendamiseks.” - Eesti Kvaliteedijuhtimise Keskus. Välishindamist korraldab sõltumatu välisekspert või nende rühm. (ibid)

Kindlasti mõlemal hindamismeetodil on tugevusi ja nõrkusi. Näiteks on enesehindajatel väga hea ülevaade tehtud tegevustest ning õnnestumiste või ebaõnnestumiste põhjustest.

Samas võib ainult enesehindamine anda tegevuse tulemuslikkusest liiga subjektiivse pildi ning tekitada võimaluse olukorda tegelikkusest paremini kajastada. Välishindamise eelis on see, et kõrvaltvaataja pilk võimaldab anda tegevuse tulemuslikkusele erapooletuma hinnangu. Probleeme võib tekitada aga välishindaja suutmatus mõista konkreetse hindamisobjekti eripära. (ibid)

Seetõttu on usaldusväärse hindamistulemuse saamiseks otstarbekas kombineerida enese- ja välishindamist. Sel juhul hindavad enesehindajad kõigepealt ise enda tööd ning seejärel annavad sellele hinnangu välishindajad. Enese- ja välishindajate arvamuste ühtimine kinnitab hinnangute õigsust, erisused võivad aga anda head teavet selle kohta, milliseid küsimusi tuleks lisaks analüüsida. (ibid)

Euroopa Kvaliteedijuhtimise Sihtasutuse (EFQM) määratluse kohaselt on hindamine „tegevuste ja tulemuste kõikehõlmav, süstemaatiline ja regulaarne ülevaatus vastavalt täiuslikkuse mudelile” - Eesti kvaliteedi ühing. www.eaq.ee. Noorsootöö kvaliteedi hindamise kontekstis võib seda tõlgendada selliselt, et noorsootöö kvaliteedi hindamine seisneb noorsootöö tegevuste ja nende tulemuste võrdlemises kvaliteetse noorsootöö kriteeriumidega. Seega on kvaliteedi hindamisel oluline kõigepealt teada kriteeriumeid, milline peaks kvaliteetne noorsootöö olema, ning seejärel on võimalik elluviidavat tegevust nende järgi hinnata. Seetõttu pakub noorsootöö kvaliteedi hindamise süsteem välja noorsootöö kvaliteedi visiooni ja eesmärgid, mida on kirjeldatud peatükis 1.4. (Kvaliteedijuhtimine noorsootöös 2012: 10)

1.3. Kvaliteedi hindamine noorsootöö valdkonnas

Kohalik omavalitsus on kohaliku omavalitsuse korralduse seaduse järgi noorsootöö korraldaja KOV territooriumil. Alljärgnevalt on kirjeldatud, miks on kvaliteedihindamine oluline ehk millised on selle rakendamise võimalikud kasutegurid.

1. Hetkeseisu kaardistamine ja parendamis-võimaluste teadvustamine

Kvaliteedihindamise käigus kogutakse andmeid tegevuse kvaliteedi praeguse seisuga kohta. See tähendab, et kvaliteedihindamine annab tegijatele endale hea ülevaate tehtavast tööst. Selle abil on võimalik välja selgitada ja kavandada ka parendamist vajavaid suundi. Seega on kvaliteedihindamine üks olulisi viise noorsootöö kvaliteedi tõstmisel ning abiks tulevikusuundade määratlemisel.

2. Tagasiside noorsootöö tegijatele

Kvaliteedihindamine annab noorsootöö tegijatele tehtud töö kohta tagasisidet. Selles kontekstis võib eriti väärtuslikuks pidada välishindamist, mis on hea võimalus saada objektiivset tagasisidet ja soovitusi välisekspertidelt. Konstruktiivne tagasiside aitab omakorda kaasa noorsootöö valdkonna üldise professionaalsuse tõusule.

3. Teadlikkuse tõstmine noorsootööst ja selle valdkonna olulisuse põhjendamine

Noorsootöö kvaliteedi hindamine võimaldab noorsootöö valdkonna tegemistele tähelepanu tõmmata ning teadvustada selle valdkonna olulisust. Selle saavutamiseks tuleks kõiki olulisi pooli hindamisprotsessist ja selle tulemustest pidevalt teavitada ning kõik olulised pooled hindamisse kaasata. Kvaliteedihindamine on potentsiaalne uudis, mis võimaldab noorsootöö tegemistest rääkida. Positiivsed hindamistulemused võivad olla abiks ka noorsootöö valdkonna arenguplaanide elluviimise põhjendamisel. Kui KOV-l on tänu kvaliteedihindamisele olemas mõõdetav ja selge teave noorsootööst, võib see aidata noorsootöö eelarvet põhjendada ja ka lisavahendeid kaasata.

4. Noorsootöö tunnustamine

Hästi tehtud noorsootööd tuleb tunnustada ja eeskujuks tõsta. Kvaliteedijuhtimine ja -hindamine annab suurepärase võimaluse hinnata end ning saada hästi tehtud noorsootöö eest tunnustust. Tunnustamisega kaasneb ka parima praktika tutvustamine ja levitamine, mis omakorda aitab noorsootöö kvaliteeti tõsta.

5. Teadmiste ja kogemuste vahetamine NK-te vahel

Peale kasu, mida hinnatav NK kvaliteedihindamisest saab, on teise NK hindamisprotsessis välishindajana osalemine hea võimalus tutvuda teiste NK-te noorsootöö praktikaga ning vahetada teadmisi ja kogemusi. Samuti on välishindamises osalemine noorsootöötajale väärtuslik koolituskogemus.

6. Teave riigile noorsootöö toimimise kohta

Kvaliteedihindamise tulemusel kogutud teave on vajalik riigi tasandil, kus on tänu sellele olemas info KOV noorsootöö kvaliteedi kohta. Selline teave aitab riigi ja kogu Euroopa Liidu vahendeid noorsootöö valdkonnas täpsemini suunata.

(Kvaliteedijuhtimine noorsootöös 2012: 11-12)

1.4. Hindamissüsteemi kirjeldus

Hindamissüsteemis on arvestatud noorsootöö põhimõtteid, mis on sõnastatud Eesti noorsootöö strateegias. Nende järgi noorsootööd tehakse noorte jaoks ja koos noortega, kaasates neid noorsootöö otsuste tegemisse. Noorte kaasamine on läbiv noorsootöö põhimõte, mis peaks rakenduma igasuguses noorsootöö tegevuses. Samuti peab lähtumanoorte vajadustest, huvidest ja soovidest. See on oluline lähtealus nii noorsootöö valdkonnas kui ka nüüdisaegsetes kvaliteedijuhtimise teooriates. Tervikliku kvaliteedijuhtimise üks põhiprintsiipe on kliendikeskus ehk kliendi vajadustest lähtumine, mis toetab nimetatud põhimõttest lähtumist. (Noorsootöö strateegia 2006-2013)

Lisaks sellele põhineb noorsootöö noorte osalusel ja nende vabal tahtel. Osaluse põhimõte on oluline noortele demokraatliku osaluskogemuse andmisel ja nn rohujuure tasandil. Osalust tähtsustatakse mitmes kodanikuühiskonna temaatika alusdokumendis. Olulist rolli mängib ka omaalgatus. Noorte omaalgatuse tähtsustamine ja toetamine on oluline noorsootöö põhimõte. (ibid)

Noorsootöö läbib nii riigisisene kui ka rahvusvahelistloimimist. Lõimimine eri tasanditel on määratud prioriteediks nii kohalikul kui ka rahvusvahelisel tasandil. Peale selle lähtutakse noorsootöös eetilistest kaalutlustest ja võrdse kohtlemise põhimõttest. Võrdse kohtlemise ja eetilise põhimõte lähtub inimõiguste alusdokumentidest. Kindlasti oma ülesannete täitmisel peab noorsootöötaja lähtuma oma töös noortega sallivuse ja partnerluse põhimõttest. (Noorsootöö strateegia 2006-2013: 21)

Hindamisankeet koosneb neljast suurest eesmärgist. Igal eesmärgil on mitu alameesmärki ja see, kui hästi töö erinevates suundades edeneb, tehakse kindlaks alameesmärkide indikaatorite abil. Hinnangu igale indikaatorile andsid enesehindajatena noorsootöötajad, direktor ja administraator ning töö autor. Välisindajatena hindas tööd grupp noori (5 inimest arutlesid omavahel ja andsid siis üldise vastuse). Aluseks on kriteeriumid, mis kajastuvad kvaliteedi hindamissüsteemis, mis oli välja töötatud ESF programmi „Noorsootöö kvaliteedi arendamine“ raames 2010. aastal Eesti Noorsootöö Keskuse ja Ernst & Young Baltic AS poolt.

Noortekeskuse (edaspidi NK) kvaliteedi hindamiskaala:

1 – NK tehtav noorsootöö ei vasta kirjeldatud olukorrale

2 – NK tehtav noorsootöö vastab kirjeldatud olukorrale osaliselt (st täidetud on mõned kriteeriumid)

3 – NK tehtav noorsootöö vastab kirjeldatud olukorrale suures osas (st vastab enamikele tingimustele)

4 – NK tehtav noorsootöö vastab täielikult kirjeldatud olukorrale
Eesmärgid, alaeesmärgid ja indikaatorid on toodud alljärgnevalt.

1. eesmärk – Noortele on loodud mitmekülgsed mitteformaalse õppimise võimalused.

Alaeesmärgid:

a) Noortele on loodud mitmekülgsed võimalused noorsootöös osalemiseks
Indikaatorina võiksime siin loetleda noorte võimalusi osaleda huvitegevuses, noorsootöös, muudes KOV toetatud noorsootöö tegevustes/teenustes (laagrid, üritused, projektid jms) ja töö mitmekülgsetes valdkondades (nt muusika, kunst, loodus ja keskkond, tehnika, sport, üldkultuur, kodanikuharidus, rahvusvaheline koostöö). Lisaks eelnimetatule peame mainima ka noortele loodud teadmiste ja oskuste proovilepaneku ning nende esitlemise võimalused (nt võistlused, kontserdid, näitused, etendused, festivalid), võrdsete võimaluste olemasolu, osalejate kõrge arvu ning noorsootöös tervikuna osalevate noorte kõrget arvu.

b) Noortele on tagatud mitmekülgsed võimalused ettevõtlikkuse suurendamiseks
Ehk siin on indikaatoriteks võimalus osaleda ettevõtlikkust soodustavates tegevustes ja õpilasmalevas osalevate noorte arv on kõrge.

c) Soodustatakse noorte kodanikuteadlikkuse suurendamist, kodanikukasvatuse tõhustamist ja mitmekultuurilisuse väärtustamist
Indikaatorid sellel juhul on kodanikukasvatusliku sisuga tegevusi (programmid, koolitused, seminarid, õppevahendid jne) toetamine, võimaldamine rahvusvahelistel noorteseminaridel, noortekohtumistel, koolitustel, konverentsidel, õpilasvahetuse programmides ja/või laagrites, mis on seotud noorsootöö väärtuste ja põhimõtetega ning mis põhinevad noort aktiivseks kodanikuks kujundamise raamistikul ja/või mitmekultuursuse väärtustamisel osalemine, vabatahtliku töö tegemine nii kohalikul, kui ka rahvusvahelisel tasandil.

d) Tunnustatakse ja arvestatakse õpikogemust ning tulemusi
Selleks on olemasläbimõeldud kord noorte mitteformaalse õppimise (sh vabatahtliku tööga saadud) kogemuse ja tulemuste tunnustamiseks. Ka toimib koostöö formaalse ja mitteformaalse õppe vahel, sh arvestatakse mitteformaalse õppe õpitulemustega formaalhariduses.

2. Eesmärk – Noortele on loodud võimalused osalus- ja kuuluvuskogemuse saamiseks.

Alaeesmärgid:

a) Soodustatakse noorte osaluskogemuse saamist

Leiavad aset noorte osaluse põhimõtetele (valitud noorte poolt, koosneb eri vanuserühmadesse kuuluvatest noortest, osaleb KOV otsustusprotsessis, esindab noorte huve) vastavad osaluskogud ja NK või KOV toetab oma noorte osalust maakondliku ja riikliku taseme noortekogudes.

b) Soodustatakse noorte kodanikualgatust

Sellel juhul on indikaatoriteks noorte kodanikualgatuse toetamiseks on loodud mehhanism ning seda rakendatakse (rahaline või mitte rahaline), kõrge noorte osalus noorteühingutes, noorteorganisatsioonides ja õpilasesinduses ning kõrge noorte teadlikkus noorteühingutest ja noorteorganisatsioonidest.

3. Eesmärk – Noortele on loodud tingimused noorteinfo, ennetamis- ja nõustamistegevuste kättesaamiseks.

Alaeesmärgid:

a) Noortele võimaldatakse kvaliteetset nõustamisteenust

Sealhulgas õpinõustamist, karjäärinõustamist, kuid juhul kui võimalused puuduvad on NK-l selged kokkulepped ja koostöö teiste KOV-de, riigi-, era- või kolmanda sektoriga, mis tagavad noortele kvaliteetse juurdepääsu nõustamisteenustele. Samuti indikaatoriteks märgatav rahulolu nõustamisteenuse kvaliteediga, kättesaadavusega on suur ja standardile vastavus.

b) Noortele suunatud info on kättesaadav

Siin võime nimetada indikaatoriteks järgmiseid aspekte: esiteks, Noorteinfo levitamiseks kasutatakse mitmekülgseid teabekanaleid, sh internetikeskkonnas (nt infolistid, infolevitamisvõrgustik (sh need, kuhu kuuluvad ka koolinoorte esindajad), infomessid, infopäevad jt), mille kaudu on tagatud info levik noorte eri sihtrühmadele. Järgmiseks, noori teavitatakse info, nõustamise ja juhendamise olemusest ja kättesaadavusest (nt koolitused noortele, kooli ja avatud noortekeskuste külastused, mobiilne noorsootöö jms) ja noorte rahulolu teabe kättesaadavusega on suur. Lisaks eelnimetatule pakutakse noortele noorteinfo teenuseid ja teavitatakse mitteformaalse õppimise tunnustamise töövahenditest (nt stardiplats, eneseanalüüs, tunnistus, vabatahtlike pass jms).

- c) Ennetustegevus ja tugi probleemidega toimetulekul on mitmekülgne ning seda toetatakse läbi laiapõhjalise koostöövõrgustiku

Siin NK koordineerib või osaleb aktiivselt noorte riskikäitumise ennetamiseks loodud koostöövõrgustikus (nt alaealiste komisjon, T.O.R.E, noorteinfo spetsialist, karjäärinõustaja, sotsiaalpedagoog, eripedagoog, koolipsühholoog, lastekaitsespetsialist, noorsootöö spetsialist jt), toetab rahaliselt või mitterahaliselt noorsootöö organisatsiooni, projekte, programme või koostöövõrgustiku ühistegevusi ja toetab rahaliselt või mitterahaliselt riskirühma noortele suunatud mitmekülgseid noorsootöö tegevusi.

4. Eesmärk – Kvaliteetseks noorsootööks on loodud vajalik keskkond.

Alaeesmärgid:

a) Noorsootöö on prioriteedina sätestatud KOV ametlikus dokumentatsioonis. Seega KOV ametlikus dokumentatsioonis on noorsootöö prioriteedina nimetatud: mitteformaalne õpe, noorte osalus ja kuuluvuskogemus (sh noortevolikogu moodustamine), noorte teavitamine ja nõustamine, probleemide ennetamine ning alaealiste õiguserikkumistele tõhus reageerimine, noorsootöö tegevuskohtade tervislikkus, turvalisus ja tegevusteks sobivus, noorsootöös võrdsete võimaluste tagamine, noorsootöö tunnustamine. Noorsootöö prioriteetide seadmisel on lähtutud KOV noorte olukorrast ja vajadustest ning konkreetse piirkonna eripärast. KOV noortepoliitika peegeldab lõimitud noortepoliitikat.

b) Noorsootöö toimub kirjaliku tegevuskava alusel. Antud juhul indikaatoriteks NK-1 kirjaliku noorsootöö tegevuskava olemasolu mis määratleb muu hulgas NK noorsootöö eesmärgid, elluviidavad tegevused, tegevusvahendid, tegevuste eest vastutajad ja tulemuste hindamise mõõdikud. Lisaks sellele, noorsootöö tegevuskava täitmist jälgitakse pidevalt.

c) Noori kaasatakse otsustetegemise protsessi. Indikaatoritena siin võime nimetada noorte kaasamine NK noorsootöö tegevuste ja rahastamise kavandamisse ja kujundamisse, oskus kasutada sobivaid meetodeid. Lisaks sellele, noortega konsulteeritakse järjepidevalt kõikidel noortepoliitika toimealadel (noorsootöö, tööhõivepoliitika, tervisepoliitika, kultuuripoliitika, sotsiaalpoliitika, perepoliitika, kuriteoennetuspoliitika, keskkonna valdkond jt). Samuti eksisteerib läbimõeldud kord osalejate ja kaasajate tunnustamiseks (nt preemiad, tiitlid, tänukirjad, üritused, meediakajastus jt), ning on loodud eri siht- ja vanuserühmadesse kuuluvate noortele sobivad osalemisvõimalused.

d) Olemas on professionaalsed ja motiveeritud noorsootöötajad

Noorsootöötajad (sh noorsootööd teostavad vabatahtlikud) täidavad seadusest tulenevaid nõudeid ja täidavad noorsootöötaja kutsestandardist tulenevaid ja muid tegevuse ohutusega seotud nõuded (nt noorte- ja projektlaagri juhataja ning kasvataja kvalifikatsiooninõudeid, suurema riskiga tegevuste puhul tegevuse ohutustehnika ja esmaabinõudeid, Euroopa Noorte Info ja Nõustamise Agentuuri Eryica nõudeid, nõustaja kutsestandardi nõudeid). Lisaksnoorsootöötajad (sh vabatahtlik noorsootöö personal) täiendavad end järjepidevalt erialakursustel ja täienduskoolitustel, mõistavad oma tegevuse õpiväljundit ja nende tunnustus on nende jaoks motiveeriv: NK tunnustab regulaarselt noorsootöötajaid tehtud noorsootöö heade tulemuste eest (preemiad, tiitlid, tänukirjad, üritused, meediakajastus).

e) NK on noortele ligipääsetav ja hästi varustatud

Tähtsateks indikaatoriteks siin NK asukoht, juurdepääs ka erivajadustega noortele, sobiv tööaeg, ning Noorte hinnang NK varustatusele töövahenditega on kõrge. Toimub kaasaegsete ja uuenduslike meetodite ja keskkondade rakendamine noorsootöös.

Antud alaeasmärgi indikaatoriteks on mobiilse noorsootöö korraldus ja uuenduslikke keskkondi arendus noorsootöö jaoks.

f) Regulaarselt uuritakse noorte vajadusi, huvisid ja rahulolu noorsootööga ning antakse ja kogutakse tagasisidet

Seega regulaarselt kogutakse andmeid noorte ja noorsootöö kohta (nt noorte osavõtu, töötajate, vabatahtlike, tegevuste tulemuste, juhendmaterjali jms kohta), tehakse uuringuid noorte vajaduste ja huvide kohta info kogumiseks ja uuritakse noorte rahulolu noorsootöö tegevuste/teenuste kvaliteediga. Peale selle, kogutud andmeid analüüsitakse ning selle põhjal viiakse läbi parendustegevusi. Noored saavad mõistliku aja jooksul tagasisidet nende ettepanekutega arvestamise/mittearvestamise kohta ja nende rahuloluga, huvidega ja vajadustega arvestatakse.

Antud küsimustik annab võimaluse hinnata noortekeskuse tööd üsna põhjalikult ning seda saab kasutada nii enese- kui ka välishindamiseks. Peale anketeerimist, autor hindab keskuse tööd, erinevate poolte vestluste põhjal. Arvesse võetakse ka keskuse tegevuse vaatlust.

II. KOHTLA – JÄRVE NOORTEKESKUSE TÖÖKORRALDUS

2.1. Noortekeskused – kohaliku noorsootöö teostajad

Avatud Noortekeskus / Noortekeskus on avatud noorsootöö meetodil tegutsev noorsootööasutus, mis on piirkonna noorsootöö korraldamise keskus, kus vabatahtlikkuse alusel võivad käia kõik noored, kes aktsepteerivad keskkuses kehtivaid reegleid, ning mis pakub noorsootöö teenuseid. (Tallinna linnas... 2005: 3)

Avatud noorsootöö eesmärk on pakkuda noortele inimestele vabatahtlikkuse alusel osaluse, arengulisi ja hariduslikke kogemusi, mis aitavad ühelt poolt neil olla aktiivsed demokraatlikus ühiskonnas ning teisalt oma vajadusi rahuldada. (Eesti Avatud Noortekeskuste Ühendus, www.ank.ee)

Avatud noorsootöö toimub noortekeskustes, -klubides, -projektides, tänaval – kõikjal, kus leidub noori. Kui hariduslik suund – võimaldab noorel omandada oskusi, teadmisi ja suhtumisi, mida nad vajavad ühiskonna liikmete ja indiviididena, siis võrdseid võimalusi taotleb – toimub läbi mitmekesisuse taotlemise, mis tekivad omakorda läbi kultuuriliste, rassiliste, soolise, klassi, keeleliste jne. Osalev joon – mis julgustab (läbi usaldusliku suhte noore ja noorsootöötaja vahel) noorte osalemist erinevates neid puudutavates otsustusprotsessides ja julgustab – toetab noort inimest, et ta mõistaks ja tegutseks isiklike, sotsiaalsete ja poliitiliste küsimuste suhtes, mis mõjutavad tema ja ta kaaslaste elusid ning ühtlasi ka kogu ühiskonda. (ibid)

Avatud noorsootöö jälgib neid olulisemaid põhimõtteid. Esiteks, noorel inimesel on õigus otsida erinevaid valikuid ning seejärel valida temale kõige sobivam antud situatsioonis. Teiseks, iga noort tuleb toetada nii palju, et ta saavutaks oma täieliku potentsiaali. Kolmandaks, noori inimesi tuleb toetada, et nad arendaksid oma väärtusi, suhtumisi ja võimet kriitiliselt analüüsida ümbritsevat maailma ning vajadusel reageerida sellele. (ibid)

Avatud noorsootöö tunnuseid on mitu. Kõigepealt planeeritud, süsteemne hariduslik kogemus väljaspool formaalhariduse õppekava. Siis õppimise aktiivne mudel, mis soodustab õppimist läbi kogemuste ja reaalsete situatsioonide. Järgmiseks, märkamine ühiskonnas eksisteerivat ebavõrdsust, mistõttu püüab tõsta noore teadlikkust ühiskonna suhtes ja ärgitab vastavalt sellele ka käituma. Lisaks sellele töö peab olema ühiselt

kasulik, nauditav ja lõbus nii noorsootöötajatele/liidritele kui ka noortele inimestele ning peab pakkuma noorele inimesele võimalusi osaleda erinevates otsustusprotsessides: otsuste tegemises, planeerimises, organiseerimises ja hindamises. Ja lõpuks noorsootöö aitab ühiskonnal erinevates tegevustes arvestada noorte inimeste vajadustega ja samuti on ta kättesaadav kõigile noortele inimestele olenemata nende rassist, kultuurist, usust, soost, rahalistest võimalustest jne. (Eesti Avatud Noortekeskuste Ühendus, www.ank.ee)

Noorsootöö seadusega lisati kohaliku omavalitsuse korralduse seadusse omavalitsusüksuse – valla või linna – ülesannete loetellu noorsootöö. Sellega on omavalitsusüksused kohustatud noorsootööd korraldama (Kohaliku omavalitsuse korralduse seadus § 6).

Noorsootöö seaduse kohaselt määrab valla või linna volikogu noorsootöö prioriteetidid oma haldusterritooriumil. Kohalik omavalitsus otsustab, millised noorsootöö suunad ja millises ulatuses tema territooriumil rakenduvad. Noorsootöö seadus ei esita selles osas piiranguid, sätestab ainult, et kavandamisse tuleb kaasata noorteühingute esindajad. (Eesti Noorsooraport 2000: 70)

Linnades ja valdades hakkasid tekkima noortekeskused kui kohaliku noorsootöö teostajad. 2001.a. kinnitas Vabariigi Valitsus noorsootöö kontseptsiooni, millekohaselt on avatud noortekeskusel oluline roll noorsootöö riiklike eesmärkide elluviimisel. Kontseptsiooni kohaselt noorsootöö korraldamise põhistruktuuriks on/peab saama avatud noortekeskus, nii nagu haridussüsteemi keskne institutsioon on kool. „Avatud noortekeskus on koht, kus võivad vabatahtlikkuse alusel käia kõik noored ja mis on ümbruskonna noorsootöö korraldamise keskus”. (Bobkov, Tupits 2005: 8)

Noortekeskused on peamised noorsootöö teostajad. Noortekeskuste tegevust korraldavad kohalikud omavalitsused või mittetulundusühingud. Noortekeskused võivad olla erinevad – avatud noortekeskused, teavitamis- ja nõustamiskeskused, noorsootöö keskused. Noortekeskustes korraldatakse noorsootööd mitmes noorsootöö valdkonnas (nt info, nõustamine, huvitegevus jt) või keskendutakse ühele kindlale meetodile (nt avatud noorsootöö). (Noorsootöö strateegia 2006-2013: 23)

2.2. Kohtla – Järve Noortekeskuse ülevaade

Omavalitsuse elanike üldarv on 37959. Noorte arv on 9893. Noorte protsent omavalitsuse elanike üldarvust 26,06%. (Statistikaamet 2013)

2.2.1. Üldandmed. Töörežiim ja koosseis

Kohtla-Järve Noortekeskus on loodud 18.03.2004.a. Organisatsioon on loodud MTÜ Narkomaania Leviku Ennetamise Regionaalkeskuse baasil, mis alustas omategevust 08.06.2000.a (Kohtla-Järve Noortekeskus, www.kjnk.ee)

Noortekeskus on Kohtla-Järve linna eelarvest finantseeritav kohaliku omavalitsuse asutus, mis tegeleb noorsootöö korraldamisega linnas. Noortekeskus asutati selleks, et luua noortele tingimused arendavaks tegevuseks väljaspool perekonda, tasemeõpet ja tööaega, toetada noorte sotsialiseerimist ning soodustada nende kujunemist ühiskonna hästi toimetulevateks liikmeteks. (Kohtla-Järve Linna arengukava 2007-2016)

Noortekeskuses on võimalus mängida PS (playstation) ja erinevaid populaarseid mängu, vaadata DVD, mängida lauamänge, kasutada arvutit ning lihtsalt puhata. Peale seda pakuvad noortele nõustamist ja abi noorsootöötajad ja psühholoogid. (Kohtla-Järve Noortekeskus, www.kjnk.ee)

Igaks aastaks ja igaks kuuks koostatakse korraldatavate ürituste plaan (kuni 20 üritust kuus). Noortekeskusel on inforikas koduleht, kus aktiivselt tegutseb noortekeskuse noorte foorum. Kõik keskuse dokumendid on süstematiseeritud ja lihtsalt leitavad kodulehel. Peetakse arvestust kõikide keskust puudutavate artiklite üle ajakirjanduses. Linnas on loodud ühine veebikeskkond kõikide linnasutuste dokumentide säilitamiseks ja omavahelise kirjavahetuse talletamiseks. (ibid)

Noortekeskus ühendab ja koordineerib paljude juriidiliste – ja füüsiliste isikute jõupingutusi, kes on huvitatud tervislike eluviiside propageerimisest ning narkomaaniaga, suitsetamisega, alkoholi tarbimisega ja kuritegevusega seotud probleemide lahendamisest. Keskus tegeleb Kohtla-Järve noorsoopoliitika väljatöötamisega, mis hõlmab noorte elu erinevaid külgi. (ibid)

Noortekeskus omab hooned üldpinnaga 2300m², kus asub kontor ja peamised tegevuseks vajalikud ruumid. Peale selle on keskuse hoone ümber territoorium

suurusega 1,5 hektarit, mis on samuti keskuse kasutuses ning kus korraldatakse samuti palju üritusi. (ibid)

Noortekeskuse koosseisu kuuluvad: direktor (1,0), projektijuht (1,0), administraator (1,0), sotsiaaltöötaja (0,5), psühholoog (1,0), kaks noorsootöötajat (1,0), tööline (0,5), koristaja (0,5), majahoidja (0,5). Enamus keskuse töötajaid omavad kõrgharidust ja suurt töökogemust noortega. (Kohtla-Järve Linnavalitsuse korraldus, Noortekeskuse koosseis)

2.2.2. Sihtgrupid ja tegevusalad. Prioriteetidid. Peamised koostööpartnerid.

Sihtgruppideks on noored vanuses 7-26 eluaastat (vaba aja sisustamine, tervislike eluviiside propageerimine, koolivaheajal tööga kindlustamine, elukutsevalik, koolitused, konverentsid, noorsoopoliitika, positiivse potentsiaali arendamine) ligikaudu 600 inimest kuus ning lapsevanemad (lastevanemate üldsuse aktiveerimine laste ja noorte probleemide lahendamisel, sotsiaal-psühholoogilise abi osutamine abivajajatele, koolitused, konverentsid) ligikaudu 70 inimest kuus. Lisaks neile pedagoogid, psühholoogid ja sotsiaaltöötajad (noortega töötavate spetsialistide aktiveerimine, jõupingutuste koordineerimine erinevate probleemide lahendamisel, vajaliku koolituse organiseerimine, abi osutamine spetsialistidele endile erinevate probleemide lahendamisel) ligikaudu 60 inimest kuus. Samuti kuuluvad siia ka linna elanikud ja külalised (laste ja noorte kuritegevuse vähenemine, sotsiaalsete pingete vähenemine; kasusaajate kindlat arvu öeldapole võimalik, kuid see peaks jääma kümne tuhande piires). Noortekeskus teeb aktiivset tööd linna kõikide õppeasutustega, aga ka asutustega kes tegelevad kultuuriga ja spordiga. Kõikide sihtgruppide liikmete koguarv on umbes 7 tuhat inimest aastas. (Kohtla-Järve Noortekeskus, www.kjnk.ee)

Noortekeskuse peamiseks tegevusaladeks on selgitustöö noorte ja nende vanemate seas ja sotsiaal-psühholoogilise abi osutamine erinevatele inimgruppidele (noored, kes omavad esmast narkootikumide tarvitamise kogemust, terved noored, vanemad, kelle lapsed tarvitavad uimasteid, vanemate grupp "Harmooniline perekond" psühholoogiline abi sportlastele, kes tegelevad erinevate võitluskunstidega), individuaalse sotsiaal-psühholoogilise abi osutamine abivajajatele ning noorte vaba aja sisustamine (sealhulgas vabatahtlike liikumise organiseerimine). (ibid)

Prioriteedid:

1. Teavitamise ja nõustamise süsteemi arendamine
 2. Töökasvatuse arendamine
 3. Noorte kaasamine ühiskondlikesse tegevustesse
 4. Koostöövõrgustiku loomine
 5. Vabatahtliku noorsootöö arendamine
 6. Töö aktiveerimine probleemsete ja riskigruppi kuuluvate noortega.
- (ibid)

2.2.3. Huvigrupid, organisatsioonid ja teenused

Järgmisi asutuse teenuseid koordineerib noortekeskus ja need on osalejatele tasuta.

Psühholoogide ja sotsiaaltöötajate liit – nimetatud valdkondade spetsialistide tegevuse koordineerimine, spetsialistide koolituse organiseerimine, sotsiaal-psühholoogilise abi osutamine, aktiivne osalemine Noortekeskuse tegevustes. Liidu eesmärk: aktiveerida psühholoogide ja sotsiaaltöötajate tööd, muutes seda veel efektiivsemaks ning tähtsustades seeläbi sotsiaaltöötajate ja psühholoogide rolli ühiskonnas. (ibid)

Lastevanemate liit „Harmoonia“ - lastevanemate üldsuse aktiveerimine laste ja noorte probleemide lahendamisel, koolituste organiseerimine, konverentside läbiviimine, aktiivne osalemine Noortekeskuse tegevustes. Liidu eesmärk: Tähtsustada ühiskonnas perekonna rolli, tõsta lapsevanemate vastutust oma laste kasvatamise eest. Aktiveerida linna lapsevanemaid lahendama laste ja noortega seotud probleeme. (ibid)

„Noorte aktivistide organisatsioon“ (NAO) – tegutseb koostöös Noorkeskusega, kuid näitab seejuures üles maksimaalselt initsiatiivi ja iseseisvust. Käesoleval hetkel on registreeritud 40 aktiivset noort linna erinevatest õppeasutustest. Läbi nende ollakse ühenduses kõigi teiste linna noortega. Noorte positiivse potentsiaali aktiveerimine, osalemine linna noorsoopoliitika väljatöötamisel, konverentside ja muude erinevate noortele huvipakkuvate ürituste korraldamine. (ibid)

Liidri kool: läbivad peaaegu kõik noortekeskuse aktivistid. Tunde viib läbi kogemustega psühholoog. Liidrite koolis osalejad osalevad väljaspool konkurssidel, õppe- ja lõbustusväljasõitudel noortelaagrisse Kurtna ja teistel kasulikel üritustel. (ibid)

Diskorite kool: siin õpetatakse DJ olemist, aparatuuri käsitlemist, muusika valimist jne. Oma oskusi praktiseeritakse diskodel. (ibid)

„Mono“ Noorteuudiste stuudio: nooredvalmistavad iseseisvalt ette kohalikule televisioonile programmi „Noorte Uudised“. Filmivad ja monteerivad. Stuudio tegevus on perioodiliselt peatatud huviliste puudumise tõttu. (ibid)

Teatristuudio „Art-dialoog“: tegeleb teatrietenduste lavastamisega. Tegevus on sageli perioodiliselt peatatud huviliste puuduse tõttu. (ibid)

Poliitiline klubi: mitteametlik grupp inimesi (klubi), keda ühendab ühine huvi- poliitika, riik ja võim. Suurem osa klubi liikmeid on keskerakonna noortekogu liikmed. (ibid)

Kõik ülalnimetatud organisatsioonid teevad omavahel tihedat koostööd täiendades edukalt üksteist. Selliste liitude loomise eesmärgiks on pere ja fundamentaalsete moraalinormide osatähtsuse tõstmine ühiskonnas; eitava seisukoha väljakujundamine ainete suhtes, mis tekitavad sõltuvust; noorte positiivse potentsiaali arendamine ja toetus. (ibid)

Mängutuba: kohtumispaiik noortele (mängud, käsitöö, TV, DVD, muusika)
Infopunkt: materjalid, konsultatsioonid – psühholoogilised, juriidilised, poliitilised, projektidega seotud ja tervislike eluviisidega seotud. (ibid)

Üritused: diskod, oksjonid, viktoriinid, temaatilised väljasõidud, laagrid jne.

Noortekeskuse territooriumil noored saavad mängida võrk-, korv-, jalg-, rahva- ja sulgpalli. Kõik noortekeskuse võimalikud noortele ja lastele vahendid, sporditarvikud ja mängud on tasuta. (ibid)

Noortekeskuses on olemas ka järgmised teenused, mis on tasulised, sest ruumid renditakse välja: Kick-poksing, Jõusaal, Jooga, Aeroobika, Käsitöö, Karate, Koorilaulu stuudio. (ibid)

2.2.4. Kohtla – Järve Noortekeskuse projektitöö

Noortekeskuses viiakse pidevalt läbi tööd projektidega. Nende eesmärgiks on täiendavate vahendite hankimine Noortekeskuse töö aktiveerimiseks ja mitmekesistamiseks. Keskus on juba saanud materiaalselt abi erinevatelt fondidelt ja organisatsioonidelt (Haridusministeerium, Kultuurministeerium, Ida-Virumaavalitsus, Eest Avatud Noortekeskuste Ühendus). Kõige aktiivsemalt toetab Noortekeskuse tegevust Kohtla-Järve linn. (ibid)

Projektid, mille kallal keskus töötab, omavad erinevaid nimetusi ja suundi. Kuid kõiki projekte ühendab üks näitaja – nad on suunatud noortele. Peale oma projektide osaleb keskus ka teiste organisatsioonide poolt korraldatavates projektides.

Projektitöö peamised suundadeks on kahjulike sõltuvuste ja õigusrikkumiste ennetamine, vaba aja organiseerimine, erinevate massiürituste läbiviimine. Samuti peab siin mainima ka rahvusvahelist noorte vahetust, koolituste organiseerimist ja konverentside (seminaride) korraldamist. (ibid)

Organisatsiooni tegevust erinevate projektide valdkonnas toetatakse erinevate organisatsioonide ja fondide poolt nii Eestist kui ka väljaspool. Näiteks Kohtla-Järve Linnavalitsus, Põhjamaade Ministrite ühing, Euroopa Komisjon, Hollandi fondid, USA Suursaatkond, Suurbritannia Saatkond, Hasartmängumaksu Nõukogu. Projekte kirjutatakse kümme-kakskümmend aastas, kuid finantseeringu saavad neist vähesed (kaks kuni neli). Vaatamata sellele viiakse kõik projektid noortekeskuse vahendite arvelt ellu. (ibid)

2.2.5. Kohtla – Järve Noortekeskuses peamised töösuunad. Üritused.

Ennetamistööd viiakse läbi järgnevatel suundadel, nendeks on narkomaania ennetamine, alkoholismi ennetamine, suitsetamise ennetamine ning õigusrikkumiste ennetamine. Noortekeskus viib läbi mitmeid sotsiaal-psühholoogilisi töid, nende hulka kuuluvad psühholoogilise abi osutamine abivajavatele noortele (individuaalselt ja gruppides), psühholoogilise abi osutamine abivajavatele vanematele (konfliktid peres, probleemid lastega jne.), konsultatsioonide läbiviimine erinevates sotsiaalsetes küsimustes ning ka linnavolikogu sotsiaalkomisjoni töös osalemine. (Kohtla-Järve Noortekeskus, www.kjnk.ee)

Huvitegevuse arendamist viiakse läbi alljärgnevalt: esiteks, selgitatakse välja noorte huvid (kirjalikud ja suulised), seejärel otsitakse selleks sobivad ruumid ja vahendeid. Järgmiseks sammuks on planeeritud tegevuse läbiviimine, enesehindamine analüüsi abil lähtuvalt saadud tulemustest. See järel teostatakse edaspidise tegevuse planeerimist. (ibid)

Üritused, mis on seotud noorte tervisliku ja arendava puhkusega, viiakse läbi väljaspool õppeaega (õhtuti, puhkepäevadel ning koolivaheaegadel). (ibid)

On olemas mitmeid vaba aja veetmise võimalusi: noortekeskuse peahoones tegutsevad spordi- ja huviklubid. Igal reedel ja laupäeval toimuvad diskod, kus soovijad võivad näidata oma oskusi (laulda, tantsida jne). Koolivaheajal toimuvad erinevad noorteüritused ning ka suvise koolivaheaja ajal saavad kõik soovijad Noortekeskuse territooriumil mängida jalgpalli, võrkpalli, petangi, sulgpalli (on olemas inventar). Lisaks sellele regulaarselt on avatud mängude tuba, kus saab mängida mängu, vaadata televiisorit, olla arvutis, suhelda teistega. (ibid)

Peale selle viiakse Noortekeskuse hoones ja selle territooriumil läbi erinevaid üritusi, kuhu kaasatakse suurel hulgal noori. Igaks aastaks ja igaks kuuks koostatakse ürituste plaan, mis pannakse kohe üles ka noortekeskuse kodulehele. Kokku korraldatakse aastas ligikaudu 200 üritust, mida külastab viis kuni kümme tuhat inimest aastas. Need on näiteks temaatilised mängud, temaatilised diskod, lõbusate ja leidlike klubi mängud, temaatilised üritused looduses, töölaagrid, sõjalis-sportlikud mängud, erinevad noortejuhtide koolitused (psühholoogia, politoloogia jne). (ibid)

On loodud sidemeid sõpruslinnade noorsooorganisatsioonidega. Toimub aktiivne töö Riia Narkomaania Ennetamise Keskusega. Põhiliselt osaleb rahvusvahelistes projektides, mis on organiseeritud teiste riikide poolt. Peale selle võtavad Noortekeskuse töötajad osa rahvusvahelise organisatsiooni ECAD (Euroopa linnad narkootikumide vastu) tööst. Kohtla-Järve linn on selle organisatsiooni liige ja noortekeskus osaleb kõikidel tema poolt korraldatavatel seminaridel ja konverentsidel. (ibid)

III.KOHTLA-JÄRVE NOORTEKESKUSE TÖÖKVALITEEDI ANALÜÜS

Enesehinnangu eesmärgil vastavad töötajad erinevatele noorsootööd puudutavatele väidetele nelja pallise süsteemi järgi. Sellega annavad nad oma hinnangu noortekeskuse tööle. Uurimustöös kasutab autor hindamissüsteemi mudelit, mis oli välja töötatud ESF programmi „Noorsootöö kvaliteedi arendamine“ raames 2010. aastal Eesti Noorsootöö Keskuse ja Ernst & Young Baltic AS-iga koostöös. Väliste hindajatena on kaasatud ka viie liikmeline grupp noori, kes vastavad samadele küsimustele sama süsteemi järgi. Need noored inimesed olid noorte keskuse aktivistid ja kogukonna aktiivsed esindajad. Nad regulaarselt külastavad noortekeskust ning osalevad ürituste organiseerimisel ja läbiviimisel. Autor esineb enesehindaja rollis ning vastab samadele väidetele peale suhtlemist personaliga ja peale dokumentide läbitöötamist.

Saadud andmete põhjal (nii enese- kui välishinnangu) teeb autor analüüsi ja annab hinnangu noortekeskuse töö kvaliteedile. Autor analüüsib kõikide indikaatorite hinnanguid, vaatleb, kus on tugevad küljed, kus nõrgad küljed, erilist tähelepanu pöörab ta nendele indikaatoritele, kus hindajate hinded on erinevad. Autor analüüsib seda, millistel põhjustel on need erinevused tekkinud. Peale seda annab üldistuse ning teeb iga alameesmärgi osas järeldused.

Hindamissüsteemi üksikasjalik kirjeldus kõikide eesmärkide, alameesmärkide ja indikaatoritega on toodud punktis 1.4.

3.1. Eesmärk – Noortele on loodud mitmekülgsed mitteformaalse õppimise võimalused

Alaeesmärgid:

a) Noortele on loodud mitmekülgsed võimalused noorsootöös osalemiseks

Nagu me näeme hindamistabelist, hinnang noortekeskuse tööle on erinevate indikaatorite osas üsnagi sarnane ning üldjoones positiivne (kolm ja neli punkti). Kuid on ka erandeid. Näiteks- indikaatori „Noortel on võimalus osaleda huvitegevuses“ osas. Direktor erinevalt noortest ja teistest keskuse töötajatest, kes panid neli punkti, hindab olukorda palju kriitilisemalt ja saab aru, et veel on võimalik ja vajalik keskuse tegevust laiendada. Ta pani kolm punkti.

Sarnane olukord on ka indikaatoriga „Noorsootöö võimalused on loodud mitmekülgses valdkondades (nt muusika, kunst, loodus ja keskkond, tehnika, sport, üldkultuur, kodanikuharidus, rahvusvaheline koostöö)“, kus palju kriitilisema hinnangu andis ka administraator (kolm punkti). Mõnevõrra kõrgendatud hinnangut (neli punkti) noorsootöötajate poolt võib põhjendada nende maksimaalse hõivatuse ja sellest tuleneva asjaoluga, et nende võimalused tegeleda veel ka teiste asjadega on piiratud. Samas oli noorte hinnang siin kõige kõrgem (neli punkti) ning see on kõige tähtsam, sest kogu seda tööd tehakse nende jaoks ja on väga tähtis, et nad on selle tööga rahul. Juhtkond seevastu saab aru, et tööd tuleb teha alati rohkem ja paremini.

Samasugused on hinnangud ka indikaatori „Noortele on loodud teadmiste ja oskuste proovilepaneku ning nende esitlemise võimalused (nt võistlused, kontserdid, näitused, etendused, festivalid)“ osas. Administraatori ja direktori hinnangud on madalad (kolm punkti), kuna need on inimesed, kes töötavad keskus juba väga kaua ning erinevalt noorsootöötajatest ja noortest, kelle koosseis vahetub aastast aastasse. Neil on suur kogemus ürituste korraldamises ning nad saavad võrrelda varasematega. Kui see asjaolu kõrvale jätta, siis edeneb keskuse töö hästi, sellest kõnelevad noorte, noorsootöötajate ja autori hinnangud (neli punkti).

Mis puutub indikaatori „Noortele on tagatud noorsootöös osalemiseks võrdsed võimalused (sh väiksemate võimalustega noortele)“ hinnangusse, siis kõikide küsitluses osalenute madalad hinnangud (kolm punkti) väljaarvatud noortehinnang, kes panid nelipunkti, räägivad sellest, et nad saavad aru, et mõned noortegrupid ei ole keskuse töösse kaasatud see tõttu, et lihtsalt puuduvad võimalused töötada erivajadustega noortega. Noorte kõrge hinnang räägib sellest, et erivajadustega inimestele nad lihtsalt ei mõtle.

Indikaatorid „Huvitegevuses osalevate noorte arv on kõrge“ ja „Noorsootöös tervikuna osalevate noorte arv on kõrge“ said ühesugused hinnangud. Siin andsid kõrgeid hindeid autor, direktor ja administraator (neli palli). Noorte ja noorsootöötajate hinded olid madalamad (kolm punkti).

Direktori, autori ja administraatori kõrged hinnangud näitavad seda, et nad hindavad reaalselt keskuse füüsilisi ja materiaalseid võimalusi. Teised küsitlusest osavõtjad

tahaksid, et keskuse töösse oleks kaasatud rohkem noori. See on loogiline, kuid raskesti teostatav.

Tehes alameesmärkide () osas kokkuvõtteid, võib öelda, et noorte jaoks on keskuses loodud head võimalused noorsootöös osalemiseks. Siiski tuleb töötada uute võimaluste loomise nimel ning luua uusi tegevussuundi. Näiteks tuleks luua klubi, kus peamiselt arutletakse noorte eriala valikute üle või organiseerida regulaarseid kohtumisi erinevate eriala spetsialistidega, kelle tegevus pakub neile huvi, või kes oskavad anda vastuseid noori huvitavatele küsimustele. Noorte suuremaks stimuleerimiseks tuleb tihemini korraldada erinevaid võistluseid, näituseid, konkursse. See annab noortele võimaluse ennast rohkem erinevatest külgedest näidata. Peale ülaltoodu tuleb luua rohkem võimalusi ka erivajadustega ja piiratud võimalustega noortele ja lastele. Selline suund keskuse tegevuses aitab keskuse töösse kaasata rohkem noori.

b) Noortele on tagatud mitmekülgsed võimalused ettevõtlikkuse suurendamiseks. Hindamistabel näitab, et hinnates võimalusi osaleda ettevõtlikkust soodustavates tegevustes, näitasid kõik vastajaid ülesse tagasihoidlikust. Kokkuvõttes hindasid nad olemasolevaid võimalusi positiivselt, kuid siiski mitte kõrgeimale hindele. Kõige madalama hinde pani direktor (kaks punkti). Kõik teised panid kolm punkti. See räägib sellest, et ta näeb keskuse tööd teisest vaatenurgast ja näeb, mida on veel vaja teha. Kindlasti on vaja korraldada rohkem üritusi, mis aitavad noortel ennast avada. Näiteks noorte isiklik osalemine erinevate loominguliste konkursside ja teiste erinevate ürituste ettevalmistamisel ja läbiviimisel, koos neile pandud maksimaalse vastutusega nende pandud kohustuste täitmise eest, mõjutab väga positiivselt nende pealehakkamisvõimet ja aktiivsust.

Õpilasmalevates osalejate arvukuse hindamisel andsid kõige kõrgema hinde noorsootöötajad (nelipunkti), seda vist seetõttu, et nad on kõikide ürituste vahetud korraldajad ja nende tundub, et osalejate arv on suur. Direktor ja kõik teised seevastu hindasid osalust tagasihoidlikumalt (kolm punkti), seda tõenäoliselt seetõttu, et nad jälgivad kõike kõrvalt ning saavad aru, et osalejate arvu saab ja peab suurendama.

Alameesmärgi (b) kokkuvõte: Töö noorte ettevõtlikkuse arendamise suunal ei ole piisavalt heal tasemel. Kindlasti on keskuse tegevust selles suunas vaja aktiivselt arendada, kuna see arendab ja tõstab noorte konkurentsivõimet täiskasvanud ja

iseseisvas elus. Selleks on vaja spetsiaalset ja põhjalikku plaani. Nimetatud plaani elluviimiseks on vaja tihemini kaasata eriharidust ja kogemust omavaid spetsialiste.

- c) Soodustatakse noorte kodanikuteadlikkuse suurendamist, kodanikukasvatuse tõhustamist ja mitmekultuurilisuse väärtustamist.

Keskus pöörab suurt tähelepanu noorte kodanikukasvatusele ja nende tolerantssesse suhtumisse erinevatesse rahvustesse. Seda võib järeldada kõikide gruppide poolt antud sarnaste ja suhteliselt kõrgete hinnete põhjal. Antud teemal korraldatakse palju üritusi – on noorsootöötajate hinnang, mida on hinnatud hindega neli, kuid nende arv võiks olla veel suurem – on ülejäänud hindajate arvamus ja nende hinne on kolm.

Selles valdkonnas on suureks puudusekvähesed võimalused noorte osalemiseks erinevatel rahvusvahelistel üritustel. Siin on kõik hindajaid ühel meelel ning nende hinne on kaks. Seda puudust on võimalik kõrvaldada juhul, kui saadakse korralikku materiaalsel toetust nii linnalt, vallalt kui ka riigilt.

Kohalikul tasemel vabatahtlike tegevusele on kõigi projektis osalevate hindajate poolt antud kõrge hinne, so neli punkti ning vastupidi kõige madalam hinne, so üks punkt, on antud rahvusvahelisele vabatahtlike tegevusele. Madalate hinnete põhjus seisneb selles, et noortekeskus ei tegele selle tööga praktiliselt üldse. Mittetegelemise põhjus on huvi puudumine noorte hulgas. Kellelgi on töö, kellelgi on õpingud, keegi ei valda keelt jne. Alameesmärgi (c) kokkuvõte: Keskus üritab korraldada üritusi, mis suurendaksid noorte kodanikuteadlikust, kuid kahjuks tihti need katsed ei ole piisavad ja ei too soovitud tulemusi.

Võttes arvesse Ida-Virumaa regiooni omapära, siis on noorte huvi selle valdkonna vastu minimaalne. Üritusi, mis on suunatud noorte kodanikukasvatusele korraldatakse peamiselt riigi tähtpäevadel. Linna noorte osalus rahvusvahelistel üritustel on minimaalne. Selle peamine põhjus on materiaalsete vahendite puudumine. Noorte vabatahtlik tegevus on märkimisväärne, kuid see piirdub ainult oma regiooniga. Rahvusvahelise vabatahtlike liikumisega keskus ei tegele põhjusel, et noortel puudub selle vastu huvi ning keskusel puuduvad selleks materiaalsed vahendid.

Kodanikukasvatuse teema on väga tähtis ning nõuab keskuse poolt eraldi spetsiaalse programmi väljatöötamist ja selle elluviimist.

d) Tunnustatakse ja arvestatakse õpikogemust ning tulemusi

Kõik küsitluses osalejad leiavad, et keskuses on olemas läbimõeldud tunnustamise ja õpikogemuse (sh vabatatlike tegevusest saadu) hindamise kord. Hinne on kõigil ühesugune – neli.

Samuti näevad kõik küsitluses osalejad, et keskuse koostöö koolieelsete õppeasutustega ja koolidega on väga tõhus. Seetõttu on indikaatorile „Toimib koostöö formaalse ja mitteformaalse õppe vahel“ pandud kõrgeim hinne (neli punkti).

Mitmete aastate jooksul on noortekeskuses välja töötatud tulemuste ja saavutatud kogemuste tunnustamise süsteem. See käib ka keskuse töötajate ja noorte aktivistide kohta. Tunnustamise viise on erinevaid- tänu avaldamine, diplomid, auhinnad, kingitused, väljasõidud, artiklid massikommunikatsioonivahendites jne. See stimuleerib edasist arengut.

Keskuse süstemaatiline koostöö erinevate linna õppe-, kultuuri- ja spordiasutustega annab positiivseid tulemusi. Noorte teadmised erinevates valdkondades suurenevad, laieneb silmaring, paraneb üldfüüsiline seisukord.

Kuid ka siin on veel palju arenguruumi. Aktiivsemalt tuleb osaleda koolide ja gümnaasiumite klassivälises tegevuses, näiteks tuleb korraldada temaatilisi tunde lastele ja nende vanematele, aktiivsemalt tuleb tegeleda „raskete“ lastega, tuleb abistada erinevate loominguliste konkursside ja spordiürituste korraldamisel jne.

Tehes esimese osa kokkuvõtteid, võib julgelt öelda, et keskuses on loodud head mitteformaalsed tingimused noorte õpetamiseks ja nende ettevalmistamiseks edukaks eluks. Mõningased puudused siiski on ja nende kallal tuleb tööd teha. Näiteks panustada noorte kodanikukasvatusse, laiendada rahvusvahelist tegevust, kaasata rohkem riskigrupi noori erinoorsootöösse.

3.2. Eesmärk – Noortele on loodud võimalused osalus- ja kuuluvuskogemuse saamiseks

Alaeesmärgid:

a) Soodustatakse noorte osaluskogemuse saamist

Indikaatorhindamistabelis: „Toimivad noorte osaluse põhimõtetele (valitud noorte poolt, koosneb eri vanuserühmadesse kuuluvatest noortest, osaleb KOV otsustusprotsessis, esindab noorte huve) vastavad osaluskogud“. See töö on keskuses erinevatel põhjustel väga madalal tasemel. Direktor, administraator ja autor panid kakspunkti. Peamine põhjus – keskuse töös aktiivselt osalevate noorte pidev vahetumine. Saadakse suureks, lahkutakse. Nende asemele tulevad väheste kogemuste ja tagasihoidliku algatusvõimega uued noored. Seetõttu on ka hinded madalad. Mõnevõrra kõrgemalt on seda tegevusvaldkonda hinnanud noorsootöötajad ja noored (3 punkti), kuna nad on oma tegevusega keskuses ja linnas tervikuna rahul.

Indikaator: „NK või KOV toetab oma noorte osalust maakondliku ja riikliku taseme noortekogudes“. Hinded on samuti madalad ja peaaegu ühesugused (kaks punkti). Direktori hinne on natuke kõrgem, kui teistel (kolm), kuna ta arvab, et KOVi ja keskuse poolt on toetus olemas, kuid noored kahjuks ei taha sellistes kogudes osaleda. Võimalik, et olukord on selline seetõttu, et enamus keskust külastavaid noori on vanuses 14-17 eluaastat ning nad ei taha veel astuda täiskasvanud ellu ja mõelda tõsisetele asjadele.

Keskuse juures on loodud noorsooorganisatsioon NAO (Noorte Aktivistide Organisatsioon). Kõik selle organisatsiooni liikmed on aktiivsed keskuse töös osalejad. NAOs on noorte endi poolt valitud nõukogu, kes omab õigust esindada noorte huve erinevatel tasanditel. NAO liikmed on noored vanuses 14-17 eluaastat. Just sellises vanuses noored külastavad keskust ja osalevad selle töös. NAOs on ka vanemaid ja nooremaid liikmeid, kuid need on üksikud.

Keskus toetab igati aktivistide osalust erinevates linna ja riigi nõukogudes ja organisatsioonides. Kuid selline osalus on seni minimaalne ja ebaregulaarne. Sellise olukorra peamiseks põhjuseks on noorte hõivatus koolis ja ka väljaspool seda (huvialaringid, spordiklubid jne). Kuid olukorda saaks parandada efektiivsema ajaplaneerimisega.

b) Soodustatakse noorte kodanikualgatust

Mis puutub nimetatud alameesmärki, siis kõik osalejad kõikide indikaatorite, välja arvatud indikaatori „Noorte osalus noorteühingutes, noorteorganisatsioonides ja õpilasesinduses on kõrge“ osas panid kõrge hinde (kolm), noorte hinne oli maksimaalne

(neli). See räägib küsitletud noorte rahulolust selle tööga. Ülejäänud osalejad panid hindeks kolm, kuna mõistavad, et on veel arenguruumi.

Vaatamata headele teadmistele noorsooorganisatsioonide ja ürituste kohta linnas on kahjuks aktiivsete noorte protsent, kelle tegevus on suunatud ühiskonna hüvanguks, väga madal. Enamus eelistab passiivset eluviisi. Sellest räägivad kõikide osalejate madalad hinned (kaks) indikaatorile „Noorte osalus noorteühingutes, noorteorganisatsioonides ja õpilasesinduses on kõrge“.

Töö kodanikualgatuse osas toimub, kuid noorte osalus erinevates organisatsioonides, ühendustes on madal. Peamised põhjused on siin mitu: noorte passiivsus ja huvi puudumine, noorte hõivatus, algatusvõime oskuste nappus ja isiklike prioriteetide olemasolu.

Tehes teise osa kokkuvõtteid, võib öelda, et linnas ja noortekeskuses on loodud head tingimused noorte kodanikualgatuseks, kuid noorte aktiivsus on madal. Selle kallal tuleb töötada, kuid olukorda muuta on teatud põhjustel väga keeruline. Selle probleemi üheks võimalikuks lahenduseks oleks noortega tegelevate organisatsioonide töö efektiivsuse suurendamine läbi projektitöö ja võrgustiku arendamise.

3.3. Eesmärk – Noortele on loodud tingimused noorteinfo, ennetamis- ja nõustamistegevuste kättesaamiseks.

Alaeesmärgid:

- a) Noortele võimaldatakse kvaliteetset nõustamisteenust

Mõistes noorte nõustamise tähtsust, töötab keskus selles suunas aktiivselt. Kasutatakse nii oma ressursi ning tehakse ka koostööd erinevate organisatsioonide ja eraisikutega. Kõik mida noortele pakutakse on läbimõeldud ja mõistlik ning teenust osutatakse spetsialistide poolt. Seda on näha kõikide keskuse töötajate kõrgetest hinnetest (kolm punkti) indikaatoris „Noortele pakutakse nõustamisteenuseid“. Mõnevõrra madalamalt on seda tööd hinnanud noored ise (kaks punkti). Tõenäoliselt seetõttu, et keskusel puuduvad võimalused rahuldada kõiki nende vajadusi. Tihti tekivad olukorrad, kus noored pöörduvad oma küsimustega keskuse töötaja poole, kuid selleks, et noor saaks oma küsimusele adekvaatse vastuse, suunab töötaja nad edasi spetsialisti poole, kellega keskus koostööd teeb. Võimalik, et mõnedele noortele see ei meeldi ja seetõttu on nad antud punktis pannud mõnevõrra madalamad hinned (konsulteerimine).

Mis puutub pakutavate teenuste vastavust standarditele, nende kättesaadavust ja noorte rahulolu pakutavate teenustega, siis on hinded siin kõik madalad (kaks punkti) seetõttu, et puudub võimalus hinnata standardeid endid ja määratleda nende piire. Ühtlasi puudub ametikoht, mis tegeleks ainult informatsiooni kogumisega ja professionaalse konsulteerimisega. Töötajad püüavad anda vastuseid kõikidele noorte küsimustele (õppimine, karjäär, tervis jne). Kui on olemas kompetents, vastavad ise. Kui aga teadmised mõnes valdkonnas on ebapiisavad, pakuvad olemasolevaid voldikuid või vastavat kirjandust. Juhul, kui esitavad küsimused pakuvad huvi paljudele noortele, kutsutakse kohale selle valdkonna spetsialist ning korraldatakse noortele konverents, ümarlaud või seminar.

Vaatamata mõningatele edusammudele antud valdkonnas on vajalik seda veel tõhusalt arendada, arvestades noorte huve ja ajakulu. Selles valdkonnas on vaja eraldi töötavat spetsialisti, kes omab piisavat informatsiooni erinevates valdkondades (kahjulikud harjumused, tööhõive, haridus jne) ja tegeleb ainult nõustamisega. Kuid kui sellise spetsialisti töökohta loomine ei näe võimalik, saaks olukorra parandada ka vajaliku koolituse läbiviimisega.

b) Noortele suunatud info on kättesaadav

Noori huvitava info levitamiseks kasutatakse kõiki võimalikke vahendeid. Need on voldikud, infolehed, noortekeskuse koduleht, sotsiaälvõrgustik ja palju muud. Perioodiliselt korraldatakse infotunde erinevatele noorte gruppidele. Keskuse töötajad külastavad koolides klassijuhataja tunde ja käivad lastevanemate koosolekutel. Kõik see annab positiivse tulemuse ning vajalik info jõuab noorteni. Info levitamiseks kaastakse ka keskuse aktiviste, kes mitte ainult ei aita keskust vaid tutvuvad ka ise põhjalikult informatsiooniga ning saavad rahuldust ühiskondlikust tegevusest. Noortele korraldatakse pidevalt erinevatel teemadel konverentse, ümarlaudu ja seminare (näiteks tervislikud eluviisid, mobiilne noorsootöö, seikluskasvatus jne.). Noori teavitatakse mitteformaalse õppimise tunnustamise töövahenditest. Neil on spetsiaalne aktivisti kaart, samuti korraldatakse vastavalt võimalustele regulaarselt erinevaid tänuüritusi. Kord aastas korraldatakse aktsioon, kus noored saavad kogutud punktide eest soetada erinevaid meeneid ja teisi esemeid. Seda tööd noored näevad, sellest räägivad ka kõikide osalejate kõrged hinded kõikide indikaatorite osas (neli punkti).

- c) Ennetustegevus ja tugi probleemidega toimetulekul on mitmekülgne ning seda toetatakse läbi laiapõhjalise koostöövõrgustiku

Nagu me näeme hindamistabelist, kõik küsitluses osalejaid hindasid keskuse ennetustegevust noorte ja riskigrupi lastega madalalt. Tõenäoliselt on selle põhjuseks asjaolu, et küsitluses osalejad puutuvad kas otseselt või kaudselt kokku noorte igapäevase antisotsiaalse käitumisega ja neile tundub, et noorte kasvatustööd tehakse vähe või ei tehta seda üldse. Noored ja autor panid siin kaks punkti. Direktori, noorsootöötajate ja administraatori hinded (kolm punkti) oli mõnevõrra kõrgemad seetõttu, et nad ise osalevad selles töös ja teavad, et seda tehakse vastavalt keskuse võimalustele ning samas saavad nad ka aru, et on veel palju arenguruumi. Näiteks noortekeskuse juuresvõiks olla konsultatsioonikabinet, kus on võimalik abi saada erinevates küsimustes (tööhõive, haridus jne).

Spetsiaalset programmi keskusel tööks riskigrupi noore ja lastega keskusel pole. Kahjulike harjumuste profülaktikale ja tervislike eluviiside propageerimisele suunatud üritusi korraldatakse ainult vastavalt plaanile. Keskus reageerib alati positiivselt ettepanekutele teha selles valdkonnas koostööd. Psühholoogilist abi üritavad keskuse töötajad osutada ise, kuid kui see osutub võimatuks, kutsuvad appi spetsialistid.

Tehes kolmanda osa kokkuvõtteid, võib öelda, et tervikuna tööd noortele vajaliku informatsiooni kättesaadavuse osas tehakse heas mahus. Ennetustööd tehakse samuti, kuid riskigrupi noored ei ole sellesse piisavalt kaasatud. Nõustamisega tegeletakse, aga sellega ei olda rahul. Selle probleemi lahendamiseks on vaja muuta lähenemist nimetatud küsimusele. Sealhulgas on vaja muuta keskuse koosseisu või sellise võimaluse puudumisel teostada ülesannete ümberjagamist et hakkama saada olemasoleva finantseerimise raamidesse. Ideaalis oleks vaja selles valdkonnas eraldi töötavat spetsialisti, kes omab piisavat informatsiooni erinevates valdkondades (kahjulikud harjumused, tööhõive, haridus jne) ja tegeleb ainult nõustamisega.

3.4. Eesmärk – Kvaliteetseks noorsootööks on loodud vajalik keskkond.

Alaeesmärgid:

- a) Noorsootöö on prioriteedina sätestatud KOV ametlikus dokumentatsioonis
- Erineva linna arengut puudutava dokumentatsiooni väljatöötamisel pööratakse suurt tähelepanu noorsootööle. Seda võib lugeda linna arengukavast, seda võib näha oma silmaga, kui analüüsida erinevate laste ja noortega tegelevate organisatsioonide tööd.

Nähtavasti seetõttu hindasid kõik küsitluses osalejad seda tegevust kõrgelt (neli punkti).

Kohtla-Järve linnas pööratakse suurt tähelepanu noorsootööle. Ametlike dokumentide põhjal võib teha järelduse, et noorsootöö on prioriteet. On olemas teadmine, et lapsed ja noored on linna tulevik ja lähtudes sellest on ülesehitatud ka kogu töö selles suunas. Noorsootöö toimib kõikides valdkondades: kasvatus, haridus, tervis, intellektuaalsete võimete ja täiendavate teadmiste arendamine, kodanikuaktiivsuse arendamine jne. Töö toimub kõikides õppe-, kultuuri -, spordi- ja teistes asutustes, mida noored külastavad.

b) Noorsootöö toimub kirjaliku tegevuskava alusel

Töö parema efektiivsuse, kontrolli ja hindamise jaoks planeerib keskus regulaarselt oma tegevust, nii õppeaastaks tervikuna, kui ka igaks kuuks eraldi. Plaanid riputatakse ülesse keskuse stendile ja elektroonsel kujul keskuse kodulehele. See on kättesaadav ja seetõttu on ka kõikide osalejate hinded siin kõrged (neli punkti).

Keskus suhtub väga tõsiselt oma tegevuse planeerimisse nii aastaks kui ka igaks kuuks eraldi. Peale selle töötatakse iga ürituse jaoks välja stsenaariumja muud vajalikud abivahendid. Enamus juhtidel toimuvad üritused vastavalt eelnevalt koostatud plaanile. Plaani täitmise üle teostab pidevalt kontrolli keskuse juhtkond. Plaani järgimine võimaldab korraldada palju ja kvaliteetseid üritusi.

c) Noori kaasatakse otsustetegemise protsessi

Keskuse tegevuse planeerimisel arvestatakse alati noorte arvamusega. Tegevuse planeerimises osalevad aktiivsemalt noorsootöötajad, kes omakorda kaasavad sellesse protsessi noori. Nad kirjutavad koos stsenaariumeid, mõtlevad välja dekoratsioone, arutavad võimalike partnerite kaasamise üle ja palju muud.

Keskuse aktivistidele pakutakse võimalust osaleda aruteludes keskuse töö planeerimiseks, noorsootöö poliitika kujundamisel linnas ning teistes tähtsates küsimustes, mis puudutavad noori. Kahjuks noorte aktiivsus selles protsessis jääb tagasihoidlikuks. Sellel on erinevad põhjused – piiratud vaba aeg, informatsiooni ning huvi puudumine jne. Seetõttu on noorte ja töö autori hinded indikaatori „Noored on kaasatud NK noorsootöö tegevuste ja rahastamise kavandamisse ja kujundamisse“ osas küllaltki madalad (kaks punkti). Teised küsitluse osalejad panid kolm punkti. Samuti

osalevad noored väga harva rahaliste küsimuste lahendamisel. Seda mitte seetõttu, et see küsimus on salajane, vaid seetõttu, et noored ei valda piisavat informatsiooni linna ja keskuse eelarve kohta, ei oma tegevuseks vajalike vahendite kulutamise ja aruannete koostamise kogemust. Kuid konkreetse ürituse stsenaariumi koostamisel on noored aktiivsed ja näitavad ülesse suurt huvi.

Indikaatorite „NK töötajad oskavad kaasata noori ning valdavad sobivaid meetodeid“ ja „Noortega konsulteeritakse järjepidevalt kõikidel noortepoliitika toimealadel (noorsootöö, tööhõivepoliitika, tervisepoliitika, kultuuripoliitika, sotsiaalpoliitika, perepoliitika, kuriteo ennetuspoliitika, keskkonna valdkond jt)“ osas on kõikide küsitluses osalejate hinded kõrged (kolm punkti), kuid mitte maksimaalsed, kuna seda tööd on pidevalt vaja arendada ja tõhustada. Noortekeskus tegelebki eelnimetatud teemade arendamisega erinevate üürituste organiseerimise ja läbiviimise abil.

Enamus keskuse töötajaid omab soliidset tööstaaži noorte ja lastega, oskab nendega ümber käia ja kaasata neid erinevatesse tegevustesse. Aktiviste alati tunnustatakse nende tegevuse eest. Tunnustamise viisid on noortele sobivad. Siit ka kõigi hindajate kõrge hinne (neli punkti) indikaatorile „Eksisteerib läbimõeldud kord osalejate ja kaasajate tunnustamiseks (nt preemiad, tiitlid, tänukirjad, üritused, meediakajastus jt)“. Kahjuks ei ole kõik sihtgrupid ühtmoodi hästi tööga kaasatud. Suured probleemid on nii öelda „tänavalastega“. Seetõttu on hinded indikaatori „Eri siht- ja vanuserühmadesse kuuluvate noorte (sh väiksemate võimalustega noorte, töötavate noorte, töötute noorte, noortelapsevanemate jt.) jaoks on loodud sobivad osalemisvõimalused“ osas madalamad. Kõik küsitluse osalejad panid kaks punkti. Kõige raskem on siin neid noori töösse kaasata. Noortekeskus proovib seda igati saavutada (erinevad tänavaaktsioonid), kuid tulemused selles valdkonnas on seni väga kesised.

d) Olemas on professionaalsed ja motiveeritud noorsootöötajad

Keskuses töötavad haritud inimesed. Kõikidele keskuse töötajatele on tutvustatud Eesti peamisi noorsootööd puudutavaid dokumente ja nad peavad kinni nendes kehtestatud nõuetest. Töötajad on tuttavad ka ohutus- ja esmaabi nõuetega. Töötajad läbivad regulaarselt täiendõpet erinevatel noortega seotud teemadel. Samas oleks huvitav ja kasulik tutvuda teiste noortekeskuste tegevusega nii Eestis, kui ka välismaal.

Keskuse töötajaid märgitakse regulaarselt ära nii linna kui ka keskuse enda tasemel. Töötajaid premeeritakse, neist kirjutatakse kohalikus ajakirjanduses. Hindamistabelis on selgelt nähtav kõigi selles alameesmärgis osalenud küsitletute positiivne hinne. Selle alameesmärgi kõikide indikaatorite (kuue tükki) osas on kõikide hindajate hinded kõrgeimad (neli punkti).

e) NK on noortele ligipääsetav ja hästi varustatud

Keskuse asukoht on soodne. Ta asub suure linnaosa keskel. Indikaatorile „Noortekeskus paikneb mõistlikul kaugusel noore elukohast“ antakse kõik küsitluses osalejad neli punkti. Kahjuks ei võimalda Kohtla-Järve linna erinevate linnaosade kaugus üksteisest tihti teiste linnaosade noortel keskust külastada ja osaleda aktiivselt selle tegevuses. Seda olukorda on võimalik lahendada nendes linnaosades keskuse filiaalide loomise teel, või ürituste organiseerimisega väljaspool oma maja.

Keskuse sissepääsud ei ole senini kahjuks varustatu erivajadustega inimeste huve arvestades. Seetõttu on mõnedel inimestel keskust raske külastada. Antud probleem vajab kiiret lahendust, ning siinkohal saaksid abiks olla nii omavalitsus, noored vabatahtlikud – keskuse külastajad, kui ka heategevuslikud fondid. Siin kõik osalejad panid üksmeelselt 1 punkti.

Mitme aasta jooksul on uuritud erinevaid arvamusi keskuse lahtioleku aegade kohta. Käesolevaks ajaks on see küsimus reguleeritud ning enamus huvitatud isikutest on keskuse lahtiolekuaegadega rahul. Keskuse töötajate arvamus – nelipunkti. Siin on noored andnud hinde võrra madalama hinnangu (kolm punkti), kuna tahaksid, et keskus oleks avatud ka puhkepäevadel.

Pidevalt uuritakse noorte arvamust keskuse sisustuse kohta. Vastavalt võimalustele soovivad ka täidetakse. Kindlasti, seoses avaliku sektori piiratud finantseerimise tõttu, ei ole võimalik soetada kõike ja korraga, mis oleks huvitav ja vajalik noortele. Kindlasti aga olukorra parandamiseks võimalik rahalisi vahendeid taotleda projektide abil ja sponsorite kaasamisega. Siit noorte madal hinne töövahenditega varustatusele (kaks punkti).

- f) Toimub kaasaegsete ja uuenduslike meetodite ja keskkondade rakendamine noorsootöös

Keskuse tegevuse algusest alates ei vii keskus oma tööd läbi mitte ainult keskuse ruumides ja territooriumil, vaid ka väljaspool seda. See on töökoolides, lasteaedades, hoovides, töö- ja puhkelaagrites ja mujal, kus on selleks vajadus.

Mõned noored, kelledega on keskus töötanud väljaspool oma territooriumit jõuavad hiljem keskusesse.

Indikaatori „Noortekeskus korraldab mobiilset noorsootööd“ - ühesugused kõrged hinded (neli punkti) kinnitavad seda, et keskus korraldab mobiilset noorsootööd hästi. Näiteks üks keskuse populaarsemaid ja edukamaid projekte on – ”Rebi ennast lahti teleri eest”. Peamised üritused toimuvad tänaval. Peamised osalejad on väiksed lapsed ja noored. Projekti eesmärk on sisustada aktiivselt noorte vaba aega suvise koolivaheaja ajal, õpetada lapsi, kes veedavad suve linnas, mängima vanumänge, mida mängitakse hoovis, tutvustada lapsi hoovi ohutusnõuetega, juhtida laste tähelepanu tervislike eluviiside harrastamisele.

Mis puutub indikaatori „NK arendab nüüdisaegseid ja uuenduslikke keskkondi noorsootöö jaoks“ – kahjuks ei ole selle teostamine nii kiirelt, kui tahaks võimalik. Peamine põhjus on siin piisava finantseerimise puudumine, mis hetkel ei võimalda soetada kaasaegseid tehnilisi vahendeid, nagu näiteks tahvelarvuteid jms. Tõenäoliselt seetõttu on hinded siin mitte just väga kõrged (ühesugused – kolm punkti). Kui rääkida virtuaalsest noorsootööst, siis peale keskuse kodulehe on keskus esindatud ka erinevates sotsiaalvõrgustikes (www.vk.com, www.facebook.com), mida uuendatakse ja kasutatakse pidevalt. Noored jagavad seal fotosid, videoid, saavad infot plaanitavate ürituste kohta, suhtlevad omavahel, tutvuvad üksteisega, kaasavad teisi keskuse tegevusse.

- g) Regulaarselt uuritakse noorte vajadusi, huvisid ja rahulolu noorsootööga ning antakse ja kogutakse tagasisidet

Indikaatori „Regulaarselt kogutakse andmeid noorte ja noorsootöö kohta (nt noorte osavõtu, töötajate, vabatahtlike, tegevuste tulemuste, juhendmaterjali jms kohta)“ hinded on sarnased ja kõrged. Noored panid kolm punkti, teised osalejad neli punkti. See räägib sellest, et tööd selles suunas tehakse aktiivselt. Noorte poolt antud veidi

madalam hinne räägib sellest, et nad ei ole alati kursis toimuvaga, ei kirjuta aruandeid ja ei tööta dokumentatsiooniga. Tegelikult kasutatakse kogutud andmeid pidevalt projektide aruannete koostamisel ja linnavalitsusele esitatavate aruannete koostamisel. Noortekeskus tegeleb erinevate tegevussuundade kohta noorte arvamuse väljaselgitamisega. Tehakse kokkuvõtteid, arutatakse nii lähituleviku plaane, kui ka pikemaid perspektiive. Kuid põhjalike uuringuid läbi ei viida aja ja vahendite nappuse tõttu. Seetõttu ongi uuringuid puudutavate indikaatorite hinded madalad. Noored – kaks ja kolm punkti, teised osalejad – üks ja kaks punkti. Noorte omad aga veidi kõrgemad. Noored on seda hinnanud ühe hinde võrra kõrgemalt, kuna nad ei ole kindlad, mis tasemel nimetatud tööd tehakse, kuid nad saavad aru, et töö siiski käib.

Ühesugused hinded (kolm punkti) indikaatorile „Kogutud andmeid noorte huvide, vajaduste ja rahulolu kohta analüüsitakse ning selle põhjal viiakse läbi parendustegevusi“ ei ole just kõrged, kuna kirjalikke küsitlusi läbi ei viida, kuid samaaegselt on noored rahul pakutavate teenustega.

Andmed noorte vajaduste ja huvide ning nende noorsootööst huvitatuse kohta kogutakse läbi nendega suhtlemise. Kohe saavad nad ka tagasisidet, ehk täpsemalt öeldes tehakse seda, mis noored soovivad (väljasõidu asukoht, mängud, temaatika jne), seetõttu on noorte rahulolu tagasiside ja nende soovide arvestamise kohta kõige kõrgem. Igauks pani indikaatorile „Noorte rahulolu nende huvide ja vajadustega arvestamisega on suur“ neli punkti.

Tehes neljanda osa kokkuvõtteid võib öelda, et noortekeskuses on loodud hea keskkond noorte jaoks ja tööks noortega. Keskus on hästi sisustatud. Keskuses töötab haritud ja aktiivne personal. Keskuse töö on hästi planeeritud. Noori kaasatakse aruteludesse ja tähtsate otsuste vastuvõtmisse. Linn on keskuse tegevusest huvitatud ning toetab seda vastavalt võimalustele. Seejuures keskuse igapäevaseks elutegevuseks vajalikke finantseeringuid (kommunaalkulud, töötasu jne) teostatakse järjepidevalt. Vaatamata antud osa üldisele positiivsele hinnangule eksisteerivad ka puudused, millede kallal tuleb veel tööd teha. Kõigelepealt tuleb keskus kättesaadavaks muuta kõikidele noortegruppidele. Lisaks sellele tuleks tõsisemalt tegeleda noorte inimiste huvide uurimisega: mis on nende jaoks huvitav, aktuaalne ja vajalik.

3.5. Järeldused ja ettepanekud

Tutvudes omavalitsuse ja noortekeskuse noorsootööga tuli autor järeldusele, et Kohtla-Järvel tegeletakse noorsootööga laiapinnaliselt ja see hõlmab paljusid inimesi. Seal tegeletakse pidevalt erinevate inimgruppide kaasamisega keskusesse. Tehakse tööd laste ja nende vanematega. Suurt tähelepanu pööratakse vabatahtlike tööle ja koolidega koostööle. Tähtsamateks suundadeks keskuse töös on selgitustöö, tervislike eluviiside propageerimine, vaba aja sisustamine.

Uuringu käigus sai analüüsitud noorsootöö aspekte, keskuste tööd üldiselt kui ka erinevate näidete näol, vaadeldud, tutvutud dokumentatsiooniga ja intervjueeritud personali.

Positiivsed järeldused

- Noorte jaoks on keskus loodud head võimalused noorsootöös osalemiseks. Keskus asub rohelises tsoonis, on hästi varustatud ja avar. Pidevalt uuritakse noorte arvamust keskuse sisustuse kohta. Vastavalt võimalustele soove ka täidetakse.
- Enamus keskuse töötajatel on olemas tööalased kogemused laste ja noortega, ning nad on võimelised kaasata neid erinevatesse tegevustesse. Noorte tunnustamise viisid on huvitavad ja kasulikud. Lisaks tunnustamisele ja hinnaliste kingitustele, on kasutusel ka temaatilised väljasõidud mis on seotud aktiivse puhkamisega ja samuti erinevad üritused. Töötajad on kursis eesti peamisi noorsootööd puudutavaid dokumentidega ja nad peavad kinni nendes kehtestatud nõuetest. Töötajad on võimelised osutama esmaabi ja on tutvunud ohutusnõuetega. Töötajad pidevalt arendavad ennast erinevatel noortega seotud teemadel, mida kinnitavad mitmete läbitud kursuste tunnistused. Nende tööd tunnustatakse nii keskuse siseselt, kui ka linna tasemel. Neid premeeritakse, neist kirjutatakse kohalikus ajakirjanduses.
- Suurt tähelepanu pööratakse keskus töölapsevanematega: loodi lastevanemate liit, korraldatakse erinevaid koolitusi ja loenguid, tehakse individuaalset tööd. Lastevanemate liidul on esindatud noortekeskuse saidil. Antud liidu eesmärgiks on toetada pere rolli tähtsust ühiskonnas ja tõsta vanemate vastutust nende laste kasvatamise eest. Samuti liidu ülesandeks on aktiveerida üldsust olemasolevate ning lastega ja noortega tekkivate probleemide lahendamiseks.

- Töökorraldust planeeritakse regulaarselt ja väga tõsiselt nii kuude kaupa, kui ka õppeaastaks tervikuna. Sellega on võimalik kõikidel huvilistel tutvuda nii paberikandjal keskuses, kui ka elektrooniliselt koduleheküljel. Iga ürituse tarbeks töötatakse välja stsenaarium ja koostatakse nimekirja vajalikest asjadest. Plaani täitmise üle teostab pidevalt kontrolli keskuse juhtkond. Kindla ja läbimõeldud plaani järgimine võimaldab korraldada palju ja kvaliteetseid üritusi. Tegevuse planeerimises osalevad aktiivsemalt noorsootöötajad, kes omakorda kaasavad sellesse protsessi noori. Noored on oodatud osalema nii planeerimises, aruteludes, kui ka plaanitud tegevuste läbiviimises. Kindlasti noorte inimeste aktiivsus võiks olla kõrgem, sest nende osalemise kaudu on võimalik neist kasvatada tublisid ja vastutustundlikke kodanikke.
- Tööd noortele vajaliku informatsiooni kättesaadavuse osas tehakse suures mahus. Noori huvitava info levitamiseks kasutatakse kõiki kaasaegseid vahendeid. Need on voldikud, infolehed, noortekeskuse koduleht, sotsiaalvõrgustik. Perioodiliselt korraldatakse infotunde erinevatele noorte gruppidele. Keskuse töötajad külastavad koolides klassijuhataja tunde ja käivad lastevanemate koosolekutel. Kõik see annab positiivse tulemuse ning vajalik info jõuab noorteni.
- Alates keskuse tegevuse algusest viib ta oma tööd läbi mitte ainult keskuse ruumides ja territooriumil, vaid ka väljaspool seda. See on töökoolides, lasteaedades, hoovides, töö- ja puhkelaagrites ja mujal, kus on selleks vajadus. Mõned noored, kelledega on keskus töötanud väljaspool oma territooriumit jõuavad hiljem keskusesse. Väga populaarsed on kampaaniad nagu „jätta suitsetamist maha“, „tule teleka eest ära“ jne. Kui rääkida virtuaalsest noorsootööst, siis peale keskuse kodulehe on keskus esindatud ka erinevates sotsiaalvõrgustikes (www.vk.com, www.facebook.com), mida uuendatakse ja kasutatakse pidevalt.
- Regulaarselt kogutakse andmeid noorte ja noorsootöö kohta. Kogutud andmeid kasutatakse pidevalt projektide aruannete koostamisel ja linnavalitsusele esitatavate aruannete koostamisel. Algselt oli noortekeskuse mõtte töö noortega ja noortele. Seda kvaliteetselt teha on võimalik ainult siis, kui sa tead mida sult oodatakse. Seetõttu tegelebki noortekeskus erinevate tegevussuundade kohta noorte arvamuse väljaselgitamisega. Tehakse kokkuvõtteid, arutatakse nii lähituleviku plaane, kui ka pikemaid perspektiive. Andmed noorte vajaduste ja huvide ning nende noorsootööst huvitatuse kohta kogutakse läbi nendega

suhtlemise. Kohe saavad nad ka tagasisidet, ehk täpsemalt öeldes tehakse seda, mis noored soovivad (väljasõidu asukoht, mängud, temaatika jne). Sellest piisab ja seepärast teisi uuringuid läbi ei viida.

- Noortekeskuse ürituste ja külastatavuse kohta kogutud andmete põhjal võib öelda, et tema töö intensiivsus on üsnagi suur. Külastavus rahuldav ja ürituste arv suur. Noortekeskuses on enamus andmeid kinnitatud dokumentatsiooniga, aruannetega. Dokumendid on kättesaadavad nii noortekeskuse saidil, kui ka linna interneti leheküljel. Vaatamata antud osa pigem üldisele positiivsele hinnangule eksisteerivad ka puudused, millede kallal tuleb veel tööd teha.

Ettepanekud ja valdkonnad mis vajavad arendamist

- Noorte ettevõtlikus

Töö noorte ettevõtlikkuse arendamise suunal ei ole piisavalt heal tasemel. Siinkohal peab kindlasti arvestama tõhusamat ja suunatud tegevust noortega. Ettepanekuks siin näiteks võiks olla järgmine tegevus: luua klubi, kus peamiselt arutletakse noorte eriala valikute üle või organiseerida regulaarseid kohtumisi erinevate eriala spetsialistidega, kelle tegevus pakub neile huvi, või kes oskavad anda vastuseid noori huvitavatele küsimustele. Noorte suuremaks stimuleerimiseks tuleb tihemini korraldada erinevaid võistluseid, näituseid, konkursse jne. See annab noortele võimaluse ennast rohkem erinevatest külgedest näidata. Kogu tegevust peaks planeerima ja elluviima kogenud ja vastava koolituse saanud erialaspetsialistid. Nimetatud töötajad peaksid olema ajaga kaasaskäivad, motiveeritud ning pideva tööalase enesetäiendamise huviga.

- Nõustamine

Üheks valupunktiks on nõustamissüsteemi vajakajäämine. Nõustamisteenus peab olema kättesaadav kõigile soovijatele. Nõustajad peaksid olema oma valdkonna spetsialistid. Professionaalne nõustamine mängib väga tähtsat rolli ka ennetustegevuses. Kindlasti on keskuse tegevust selles suunas vaja aktiivselt arendada, kuna see arendab ja tõstab noorte konkurentsivõimet iseseisvas elus.

Mõistes noorte nõustamise tähtsust, töötab keskus selles suunas aktiivselt. Kasutatakse nii oma ressursi ning tehakse ka koostööd erinevate organisatsioonide ja eraisikutega. Nõustamine erinevates küsimustes on madalal tasemel. Selle probleemi lahendamiseks on vaja muuta lähenemist nimetatud küsimusele. Olukorra parandamiseks on vaja selles valdkonnas eraldi töötavat spetsialisti, kes omab piisavat informatsiooni erinevates

valdkondades (kahjulikud harjumused, tööhõive, haridus jne) ja tegeleb ainult nõustamisega, või koolituste abil tõsta olemasolevate töötajate kompetentsi nendes küsimustes. Võiks ka arutada võimaliku keskuse koosseisu struktuuri ümberkorraldust, ülesannete ümberjagamist. Lisaväärtuseks keskuses oleks konsultatsiooni kabinet, kust saaks abi ja vajaliku informatsiooni. Seda enam, et ruumid keskusel on täiesti olemas.

- Projektitöö

Üheks prioriteediks oleks materiaalsete vahendite leidmine ning nende efektiivne ja sihtotstarbeline kasutamine. Selleks peaks kirjutama rohkem projekte. Antud alal töötaja peab pidevalt ennast täiendama kursustel, infopäevadel. Oma tegevuse käigus peab ta tähelepanelikult tutvuma iga projekti juhendiga ja kaasama rohkem noori ja teisi huvilisi.

- Kodanikuharidus

Kodanikukasvatuse probleem on keskuse murepunktiks, mis vajaks spetsiaalse programmi väljatöötamist ning elluviimist. Korraldatakse üritusi, mis suurendaksid noorte kodanikuteadlikkust, kuid kahjuks tihti need katsed ei ole piisavad ja ei too soovitud tulemusi. Kui arvesse võtta Ida-Virumaa regiooni omapära (piiratud riigikeele valdamine ja poliitiline aktiivsus, teiste riikide kodanikud), siis on noorte huvi selle valdkonna vastu jätab soovida. Seega üritusi, mis on suunatud noorte kodanikukasvatusele korraldatakse peamiselt riigi tähtpäevadel.

Olukorra parandamiseks tuleks välja töötada kodanikukasvatuse teemalise programmi ja seda ellu viia. Selle programmi väljatöötamiseks peab olema kursis kodanikuhariduse hetkeolukorraga, põhijoontega, väljakutsetega ja kodanikuhariduse visiooniga. Näiteks infot selle kohta leiab raamatust „Ülevaade kodanikuhariduse hetkeseisust ja arengusuundadest“, toim. Piret Talur, Tallinn 2008.

Programmi koostamisel, peab noortekeskus tuginema laste õigustele, kodanikuaktiivsusele ja kodanikuhariduse alastele meetmetele järelevalvitud uuringutele (noorte osalust edendavad projektid).

Kodanikuaktiivsuse õppe uuringu (2007) tulemustes on loetletud mitmeid edukate kodanikuprojektide ja tavade tunnuseid. Tulemustest nähtub, et kodanikuaktiivsuse õppe mõju näib olevat seotud sihtrühma kaasatuse taseme, suuruse ja koosseisuga. Eriligi mõjude analüüsimiseks võib uuritavad tavad jagada üldjoontes kolmeks.

1. Laiemale üldsusele suunatud projektid, mille tegevused on suunatud

peamiselt teadlikkuse tõstmisele, näiteks teavituskampaaniad ja suurüritused. Sihtrühm on suur ja heterogeenne. Töö sihtrühmaga on enamasti lühiajaline või piirdub vaid ühe üritusega.

2. Teatava ühise kriteeriumi järgi määratletavale kitsamale sihtrühmale suunatud projektid. Tegevused on suunatud osalejate suhtumise või käitumise muutmisele. Sihtrühmaks on konkreetse kutseala töötajad, konkreetse etnilise kogukonna liikmed vms. Sihtrühm on väike või keskmise suurusega.

3. Noorte osaluse suurendamise projektid ja tavad. Projektid, mis keskenduvad väga spetsiifilistele väikestele sihtrühmadele, mille liikmed valitakse selgetest kriteeriumitest lähtuvalt selliste isikute hulgast, kes on juba suuremal või vähemal määral kodanikuaktiivsust ilmutanud, nt ilmutanud huvi liidrirolli asumise vastu, algatanud kogukonnas arendustegevusi vms. Töö sellise sihtrühmaga on enamasti pikaajaline. Kodanikuaktiivsuse õppe uuringus (2007) on loetletud mõningad kodanikuaktiivsust edendavate projektide edutegurid. Infot selle kohta saab L.Ahokas poolt kirjutatud raamatust „Kodanikuharidus ja Noorte osalus“ (Ahokas 2010)

Kui noorsootöö reorganiseeriti ja viidi suures osas üle projektipõhisele rahastamisele, hakkasid paljud omaalgatuslikud liikumised nagu noorteühingud või avatud noortekeskused (ANK) samuti mõtestama oma tegevust kui mitteformaalset haridusliikumist. 2004. aastal võtsid Euroopa Komisjon ja Euroopa Nõukogu väga selge seisukoha noorte hariduse, koolituse ja õppimise osas - see on lahutamatu osa vabatahtlikust ja kodanikuühiskonna tegevusest. 2007. aastal on Eesti Noorsootöö Keskus kuulutanud kodanikuhariduse teema oma prioriteediks ja Haridus-ning Teadusministeerium toetab neid rahaliselt. (Valgma 2008)

Seega abiks tuleb erinevate projektide kirjutamine erinevate fondidele, nagu näiteks Integratsiooni ja Migratsiooni Sihtasutus Meie Inimesed ehk MISA. Integratsiooni ehk lõimumise eesmärk on soodustada olukorda, kus Eestis elavatel teiste rahvaste esindajatel ja eestlastel oleks siin koos hea elada – töötada, õppida, kultuuri edendada, olla ühiskonna osa, selle täisväärtuslik liige. Nende võimaluste arendamiseks viib MISA igal aastalellumitmeid tegevusi ning korraldab erinevaid hankeid ja konkursse.

(www.meis.ee)

Ajaleht Põhjarannik tsiteerib Riigikogu aseesinaine Laine Randjärve sõnu, kes ütles, et tuleb „Eesti ühiskonnas integratsiooni puhul keskenduda eelkõige eetiliste ja kõlbeliste kodanike kasvatamisele, kes on tolerantset erisuguste traditsioonide suhtes ega suru teistele peale oma isiklikke arusaamu“. (Voropajeva 2012)

- Keskuse kättesaadavus

Kahjuks ei võimalda Kohtla-Järve linna erinevate linnaosade kaugus üksteisest, tihti teiste linnaosade noortel keskust raske külastada ja osaleda aktiivselt selle tegevuses. Seda olukorda on võimalik lahendada nendes linnaosades keskuse filiaalide loomise teel, või luua võimalust keskuse külastamiseks (transpordi tellimine, toetajate otsimine kulude kompenseerimine). Samas, osa üritusi võiks viia läbi ka noorte elujärgsetes kohtades.

Mitme aasta jooksul on uuritud erinevaid arvamusi keskuse lahtioleku aegade kohta. Käesolevaks ajaks on see küsimus reguleeritud ning enamus huvitatud isikutest on keskuse lahtiolekuaegadega rahul.

- Erivajadustega inimesed

Keskuse sissepääsud ei ole senini kahjuks varustatud erivajadustega inimeste huve arvestades. Seetõttu on mõnedel inimestel keskust raske külastada. Tuleb luua rohkem võimalusi ka erivajadustega ja piiratud võimalustega noortele ja lastele. Selline suund keskuse tegevuses aitab keskuse töösse kaasata rohkem noori. Seda probleemi oleks vaja kiiremas korras lahendada, kasutades, nii linna, kui ka fondi või sponsorite abi. Samas võiks tihedamini läbi viia üritusi antud gruppi jaoks väljaspool noortekeskust.

- Noorte kaasamine ja noorte osalus

EL Nõukogu Euroopa Noortevaldkonna Uuendatud Koostööraamistikus 2010-2018tõdetakse: „Noortel on täna ning tulevikus otsustav roll Euroopa Liidu ja selle kodanike ees seisvate paljude sotsiaalmajanduslike, demograafiliste, kultuuri-, keskkonna- ja tehnikaalaste probleemide lahendamisel ja võimaluste ärakasutamisel. Noorte sotsiaalse ja kutsealase lõimimise edendamine on Euroopa Liidu majanduskasvu ja tööhõive Lissaboni strateegia elutähtis osa ning soodustab ühtlasi eneseteostust, sotsiaalset sidusust ja kodanikuaktiivsust“.

Noorsootöötegevustes osaledes saab noor arenev isiksus omandada erinevaid kogemusi ja oskusi, mis aitavad tal paremini maailma mõista, teha oma elus paremini põhjendatud valikud ja olla igapäevastes olukordades pädevam. Kuid arvamused selle kohta, kuidas ja mida selleks teha, võivad olla vägagi vastandlikud. (Karu jt 2011:97-98)

Piret Taluri artiklis „Noorsootöö olemus ja kujunemine“ tuuakse välja, et noorsootöö kätkeb endas väga erinevaid dimensioone, mis kõik kokku loovad noortele vajaliku arendava keskkonna. Noortele on arendavateks tegevusteks tarvis tingimusi luua, ent üksnes ruumidest või vahenditest ei piisa – vaja on tagada ka professionaalsete

juhendajate olemasolu ning moraalne ja rahaline toetus. Seejuures tuleb silmas pidada, et noorsootöö tugineb noorte vabale tahtele, seega ei peaks tingimuste loomisel kõike noorte eest ära otsustama, vaid andma neile ettevõtlikkuse arendamise ja isetegemise kogemusi. (ibid)

Teisalt ei saa me eeldada, et noored teavad täpselt, mida nad vajavad ja noorsootöö ülesanne ongi vaid „tellimust täita“. Pigem on noorsootöö ülesandeks avardada noorte maailmapilti, pakkudes noortele enda leidmiseks ja proovilepanekuks valikuid. Seega on noorsootöövormide mitmekesisus noorsootöö eesmärkide täitmisel väga tähtis – noortel peab olema võimalusi nii sportimiseks, loovateks tegevusteks, huvihariduses osalemiseks kui omaalgatusteks ja ettevõtlikkuseks. (ibid)

Omalt poolt toetab noortekeskus aktivistide osalust erinevates linna ja riigi nõukogudes ja organisatsioonides, vaatamata sellele, et see osalus on seni nõrk ja ebaregulaarne. Selle põhjusteks võivad samuti olla ajanappus, ükskõiksus, hirm täiskasvanute ellu astumise vastu või puudulik töötajate oskus noorte inimeste kaasamisel. Tulemusena aktiivsete noorte protsent madal. Hetkel, näiteks, noorte aktivistide organisatsioonis, mis on loodud noorte keskuse baasil on ainult kolmkümmend liiget. Kahjuks enamuses eelistab passiivset eluviisi. On väga levinud noorte seas arvutisõltuvus.

Noortekeskuse tegevuse planeerimisel kaasatakse ka noori, kuid noorte aktiivsus on madal. Selle probleemiga kindlasti peab edaspidi rohkem tegelema. Plaanide koostamisel tuleb kindlasti kaasata ka noori. Noortele tuleb anda võimalikult palju omal tegevusi planeerida ja osaleda ettevalmistavas etapis. Nende kaasamine tagab huvide ja planeeritud tegevuste kattumise seega kaasalööjate ning huviliste arv kindlasti kasvab. Tegevuste paremaks organiseerimiseks tuleb regulaarselt läbi viia tagasiside küsitlusi, et planeerimisel kohe arvestada huvigruppide soove ja vajadusi. Tähelepanuta ei tohi jääda noorte motiveerimise süsteem. Tegevused peavad saama tagasiside ja hinnatud vääriliselt. See tõstab tegijate enesehinnangut ja julgustab võtma ette uusi ning suuremaid väljakutseid. Üks ettepanekutest, et tõsta noorte aktiivsust ja motivatsiooni - võtta kasutusele järgmist metoodikat: aasta jooksul noortel on võimalik teenida kuponge üritustel osalemise eest, abi osutamise eest ja aasta lõpus korraldatakse suur oksjon, kus noored saavad saadud kuponge kasutada asjade ostmiseks. Antud süsteemi kasutavad huvijuhid ühes Kohtla-Järve koolis.

Kindlasti vajavad töötajad lisakoolitusi nii tihti kui on võimalik nende töö produktiivsuse tõstmiseks noorte kaasamisel.

- Rahvusvaheline töö

Ei ole populaarne linna noorte osalus rahvusvahelistel üritustel. Noorte vabatahtlik tegevus piirdub ainult oma regiooniga. Rahvusvahelise vabatahtlikke liikumisega keskus ei tegele põhjusel, et „materiaalsed vahendid on piiratud ja noorte huvi selle vastu on madal“ – noortekeskuse direktori sõnad. Ei saa nõustuda direktori arvamusega, et noortel puudub huvi. Alati on huvitav reisida ja tutvuda teiste riikidega ning teada saada midagi uut. Mis puudutab finanseerimist, on olemas mitmeid programme, nagu näiteks „euroopa noored“ ja teised, mis toetavad antud sfääri ja kuhu saab pöörduda taotlustega vahendite saamiseks. Seda valdkonda tuleks arendada ja laiendada, kirjutades projekte ja erinevate organisatsioonide koostööd arendades.

- Erinoorsootöö

Kahjuks ei ole kõik sihtgrupid ühtmoodi hästi tööga kaasatud. Keskuse murelapseks on töö nii öelda „tänavalastega“ ja NEET-noored (NEET – „Noored, kellega keegi ei arvesta ja kes kuskil ei käi“?) - erinoorsootöö. Euroopa Elu- ja Töötingimuste Parandamise Fondi (Eurofound) hiljutise uurimuse kohaselt ei tööta ega õpi ligi kuuendik 15–29-aastastest Eestis elavatest noortest (Eurofound 2012). Absoluutarvudes hinnatuna on Eestis selliseid noori enam kui 40000. (Kasearu, Trumm 2013)

Noorte jaoks võib osutuda NEET-noore staatusest väljatulemine keeruliseks erinevatel põhjustel. Näiteks mugandumine ja elustiili omaksvõtt (nt juhutööd võimaldavad paindlikku elustiili); hirm ja ebakindlus muutustele ees, mis on seotud vähese teadlikkusega oma võimalustest ning toetustest ja teenustest; süsteemist tulenevad struktuursed barjäärid (nt hirm, et arvele võtmine töötuna ei võimalda jätkata mitteametliku teenistust). (ibid)

NEET-noortega tehtud intervjuude raames tunti eraldi huvi ka selle vastu, millised on noorte senised kokkupuuted riigi- ja omavalitsusasutused ning millist toetustja abi nad oma probleemide lahendamiseks on küsinud ja saanud. Noored, kes on ennast vormistanud töötuks ei oota Töötukassalt mitte nii väga rahalist tuge, vaid just abi tööle saamisel. (ibid)

Seega on NEET-noorte puhul ilmselgelt oluline pöörata rohkem tähelepanu tööle aitamist soodustavatele tegevustele. Noored ei näe Töötukassat kui institutsiooni, mis väljastab abiraha, vaid pigem oodatakse koolitusi, tööharjutuse ja praktika võimalusi, samuti nõustamist ja psühholoogilist abi. (ibid)

Mis puudutab tööd „tänavalastega“ – kõige raskem on siin neid noori töösse kaasata. Noortekeskus on proovinud erinevaid taktikaid (erinevad tänavaaktsioonid), kuid

tulemused selles valdkonnas on seni väga kesised. Vaja oleks kaasata rohkem riskigrupi noori noorsootöösse. Siin oleks abiks spetsialisti töökoht, kes tegeleks nende küsimustega, kui selleks võimalus puudub, tuleks korraldada rohkem sellele grupile suunatud üritusi.

Erinoorsootöö Eestis on arenemisjärgus, otsides oma kohta riskinoortega tegelevatesüsteemide vahel. Vajadus toimiva ja efektiivse ennetustöö ning sekkumismeetodite järele töös riskinoortega on olemas. Üheks võimaluseks on rakendada mobiilse noorsootöö kontseptsiooni, mille rakendamise juures on vajalik noore sotsiaalruumi minek ning tema nõustamine ja jõustamine noorele mugavas olukorras, leides alternatiive ja lahendusi tema senisele käitumisele ning toimetulemisviisidele. Antud ettepanekut tegi Annegrete Johanson, Tallinna Ülikoolimagistrant oma töös "Mobiilne noorsootöö kui erinoorsootöö meetod: selle rakendamise vajalikkus ja võimalikkus töös riskinoortega Eestis Tallinna näitel". (Johanson 2011)

- Dokumendid ja veebileht

Uurides noortekeskuse dokumentatsiooni, autor leidis et põhimäärus vajab kaasajastamist: mitmed punktid ammu ei vasta reaalsusele. Samuti puuduvad keskuses sellised dokumendid nagu kodukord, arengukava. Samuti vaja täiendada lehekülje eestikeelne versioon, kuna see on puudulik. Ettepanek: koostada keskuse dokumentatsiooni ja interneti lehekülje seadustega.

- Pidev areng

On vaja pidevalt mõelda kuidas luua mitmekülgseid lisavõimalusi erinevatel tegevussuundadel neid realiseerida. Antud soovitus kindlasti kehtib igale organisatsioonile.

KOKKUVÕTE

Töö eesmärk – anda noortekeskuse tööle hinnang. Selle eesmärgi saavutamiseks autor uuris, kuidas on noorsootöö organiseeritud, milliseid meetodeid kasutatakse, kui kättesaadav on informatsioon noortele. Samas ka millised on prioriteedid, probleemid ja arenguvajadused, ning kes on peamised koostööpartnerid, huvigrupid ja organisatsioonid. Uuriti kes töötavad keskuse juures, kuidas toimub projektitöö, millised on töö suunad, kui palju ja milliseid üritusi korraldatakse. Põhjalikult tutvuti Kohtla-Järve noortekeskuse tööga, osaledes üritustel, tutvudes dokumentatsiooniga, kodulehtedega, töö korraldusega, külastatavuse näitajatega. Selgitati välja töö kvaliteedi tase ja tehti hiljem järeldusi ja ettepanekuid töö kvaliteedi parandamiseks. Parandades noortekeskuse tööd tehakse veel üks suur samm ühe suurema probleemi lahendamiseks - kuidas tõsta noorte sotsiaalset aktiivsust.

Uurimine põhineb läbiviidud anketeerimisel. Ankeet on loodud kvaliteedi hindamissüsteemi alusel, mis oli välja töötatud ESF programmi „Noorsootöö kvaliteedi arendamine“ raames 2010. aastal Eesti Noorsootöö Keskuse ja Ernst & Young Baltic AS poolt. Töös on kasutatud autori poolt sama jaotus (eesmärk, alameesmärk, indikaatorid) ja sarnased küsimused (väited).

Enesehinnangu eesmärgil vastasid töötajad erinevatele noorsootööd puudutavatele väidetele nelja palli süsteemis, välise hindajatena on kaasatud viieliikmeline grupp noori, kes vastavad samadele küsimustele sama süsteemi järgi. (Lisa nr 1).

Peale anketeerimist autor annab hinnangut noortekeskuse tööle tuginedes keskuse dokumentatsioonile, vestluste osapooltega ning kasutades keskuse töö vaatlust.

Lõputöö käigus jõudis autor järgmistele positiivsetele järeldustele:

- Noorte jaoks on keskuses loodud head võimalused noorsootöös osalemiseks ja head mitteformaalsed tingimused noorte õpetamiseks ja nende ettevalmistamiseks edukaks eluks. Keskus on hästi sisustatud.
- Noori huvitava info levitamiseks kasutatakse kõiki kaasaegseid vahendeid.
- Keskus suhtub väga tõsiselt oma tegevuse planeerimisse nii aastaks kui ka igaks kuuks eraldi.
- Aktiivseid noori tunnustatakse nende tegevuse eest.
- Keskus korraldab mobiilset noorsootööd.
- Töötajad läbivad regulaarselt täiendõpet erinevatel noortega seotud teemadel.

- Suurt tähelepanu pööratakse keskuses tööle lapsevanematega.
- Ürituste arv ja nende külastavus on piisavalt kõrged.
- Informatiivne sait, kus saab infot nii keskuse kohta, kui ka dokumentatsiooni kohta.

Vaatamata üldisele positiivsele hinnangule eksisteerivad ka puudused, millede kallal tuleb veel tööd teha:

- Töö noorte ettevõtlikkuse arendamise suunal ei ole piisavalt heal tasemel.
- Samuti keskus üritab korraldada üritusi, mis suurendaksid noorte kodanikuteadlikust, kuid kahjuks tihti need katsed ei ole piisavad ja ei too soovitud tulemusi.
- Erinoorsootööd tehakse ka, kuid riskigrupi noored ei ole sellesse piisavalt kaasatud ja nõustamine erinevates küsimustes on madalal tasemel.
- Linna noorte osalus rahvusvahelistel üritustel on praktiliselt olematu.
- Projektitöö võiks olla efektiivsem.
- Noorte kaasamine ja noorte osalus mõnedes küsimustes jätab soovida (majandustegevus, projekti kirjutamine, organisatsioonides osalemine jne.)
- Keskuse külastamine teiste linnaosade noortele on raskendatud. Keskuse sissepääsud ei ole senini varustatud erivajadustega inimeste huve arvestades, seetõttu on mõnedel inimestel keskust raske külastada.
- Veebilehe eestikeelne osa on puudulik.
- Puudub vajalik dokumentatsioon (kodukord, arengukava).

Ettepanekud:

Keskus tuleb kättesaadavaks muuta kõikidele noortegruppidele ja luua rohkem võimalusi erivajadustega ja piiratud võimalustega noortele ja lastele. Seda probleemi oleks vaja kiiremas korras lahendada, kasutades, nii linna, kui ka fondi või sponsorite abi. Samas võiks tihedamini läbi viia üritusi antud gruppi jaoks väljaspool noortekeskust.

Kodanikukasvatuse parandamiseks tuleks välja töötada kodanikukasvatuse teemalise programmi ja seda ellu viia. Programmi koostamisel tuleb arvestada aspekte mis on kirjeldatud töös. Samuti tuleks rohkem kirjutada teemaprojekte erinevate fondidele, nagu näiteks Integratsiooni ja Migratsiooni Sihtasutus Meie Inimesed ehk MISA.

Rahvusvahelist tegevust tuleks arendada ja laiendada. Kirjutada projekte, luua erinevate organisatsioonidega kontakte, kaasata noori.

Kaasata rohkem riskigrupi noori noorsootöösse. Üheks võimaluseks on rakendada mobiilse noorsootöö kontseptsiooni, mille rakendamise juures on vajalik noore sotsiaalruumi minek ning tema nõustamine ja jõustamine noorele mugavas olukorras, leides alternatiive ja lahendusi tema senisele käitumisele ning toimetulemisviisidele.

Vaatamata mõningatele edusammudele nõustamise valdkonnas on vajalik seda veel arendada, arvestades noorte huve ja ajakulu. On vaja selles valdkonnas eraldi töötavat spetsialisti, kes omab piisavat informatsiooni erinevates valdkondades (kahjulikud harjumused, tööhõive, haridus jne) ja tegeleb ainult nõustamisega, või koolituste abil tõsta olemasolevate töötajate kompetentsi nendes küsimustes. Võiks ka arutada võimaliku keskuse koosseisu struktuuri ümberkorraldust, ülesannete ümberjagamist. Lisaväärtuseks keskuses oleks konsultatsiooni kabinet, kust saaks abi ja vajaliku informatsiooni.

Tuleb tugevdada tööd noorte ettevõtlikkuse arendamise suunal. Siinkohal peab kindlasti arvestama tõhusamat ja suunatud tegevust noortega. Ettepanekuks siin näiteks võiks olla järgmine tegevus: luua klubi, kus peamiselt arutletakse noorte eriala valikute üle või organiseerida regulaarseid kohtumisi erinevate eriala spetsialistidega, kelle tegevus pakub neile huvi, või kes oskavad anda vastuseid noori huvitavatele küsimustele. Noorte suuremaks stimuleerimiseks tuleb tihemini korraldada erinevaid võistluseid, näituseid, konkursse jne. See annab noortele võimaluse ennast rohkem erinevatest külgedest näidata. Kogu tegevust peaks planeerima ja elluviima kogenud ja vastava koolituse saanud erialaspetsialistid. Nimetatud töötajad peaksid olema ajaga kaasaskäivad, motiveeritud ning pideva tööalase enesetäiendamise huviga.

Aktiviseerida projektitegevust. Antud alal töötaja peab pidevalt ennast täiendama kursustel, infopäevadel. Oma tegevuse käigus peab ta tähelepanelikult tutvuma iga projekti juhendiga ja kaasama rohkem noori ja teisi huvilisi.

Lisaks sellele, tuleks tegeleda noorte kaasamisega ja noorte osalusega erinevates valdkondades nagu majandustegevus, projektide kirjutamine, osalus erinevates organisatsioonides jne. Üks ettepanek on siin võtta kasutusele meetoodika, mida

kasutavad huvijuhid ühes Kohtla-Järve koolis: aasta jooksul noortel on võimalik teenida kuponge üritustel osalemise eest, abi osutamise eest ja aasta lõpus korraldatakse suur auksioon, kus noored saavad saadud kuponge kasutada asjade ostmiseks. Kindlast on vaja võimalikult tihti keskuse töötajaid saata kvalifikatsiooni tõstvatele kursustele, et nad oleksid võimelised kaasama noori erinevatesse tegevustesse.

Seoses sellega, et Kohtla-Järve linnaosad asuvad üks teisest piisavalt kaugel, tuleks rõhku panna üritustele noorte elujärgsetes kohtades.

On vaja pidevalt mõelda kuidas luua mitmekülgseid lisavõimalusi erinevatel tegevussuundadel neid realiseerida.

Kindlasti peab keskuse dokumentatsioon olema kooskõlas kehtiva õigusaktidega ja puuduolev vajalik dokumentatsioon kiiremas korras peab olema loodud.

Samuti peab olema täiendatud lehekülje eestikeelne versioon, kuna hetkel on ta puudulik.

Lõputöös olid saavutatud püstitatud eesmärgid ja valitud uuringu metoodikad olid tõhusad. On antud noortekeskuse tööle põhjalik hinnang, tehtud järeldused ja antud soovitused, mis kindlasti aitab tõsta töö kvaliteeti.

Seda tööd võiks tõhusalt kasutada Kohtla-Järve linnavalitsuse noorsootöö nõunikud, Kohtla-Järve Noortekeskuse esindajad, teiste noortekeskuste esindajad, TÜ Narva kolledži üliõpilased ja kõik kes on huvitatud.

KIRJANDUS JA MATERJALI ALLIKAD

1. Ahokas Laura 2010. „Kodanikuharidus ja Noorte osalus“. Tampere.
2. Bobkov, Marioon; Tupits, Doris 2005. „Avatud noortekeskused – kohaliku noorsootöö teostaja.“ Artiklite kogumik „Noorsootöö Eestis 21. sajandi algusaastail“. Tallinn.
3. Eesti Noorsooraport. 2000. EV Haridusministeerium.
4. EL Nõukogu Euroopa Noortevaldkonna uuendatud koostööraamistik 2010-2018.
5. Enesehindamise käsiraamat noorteühendustele. 2008.Eesti Noorteühenduste Liit.
6. Eesti Avatud Noortekeskuste Ühendus, URL: www.ank.ee, viimati vaatamise kp. 03.05.2014.
7. Eesti Statistikaamet. www.stat.ee.
8. EFQM. Täiuslikkuse hindamine. Praktiline teejuht organisatsiooni enesehindamise strateegia edukaks väljatöötamiseks, elluviimiseks ja ülevaatuseks. Eesti kvalitedi ühing. www.eaq.ee, viimati vaatamise kp. 30.06.2014.
9. Euroopa Elu- ja Töötingimuste Parandamise fond (Eurofound)
10. Haridus- ja Teadusministeerium. www.hm.ee .
11. Integratsiooni ja Migratsiooni Sihtasutus Meie Inimesed.www.meis.ee.
12. Johanson, Annegrete 2010. ”Mobiilne noorsootöö kui erinoorsootöö meetod: selle rakendamise vajalikkus ja võimalikkus töös riskinoortega Eestis Tallinna näitel”. Magistritöö. 2011. Tallinna Ülikool.
13. Karu jt = Karu,Marre; Turk, Pirjo; Kirss, Laura; Batueva, Valentina 2011. „Noored ja noorsootöö“- noorteseire aastaraamat.
14. Kasearu,K., Trumm. A. 2013. NEET – „Noored, kellega keegi ei arvesta ja kes kuskil ei käi“? Tallinn.
15. Kodanikuaktiivsuse õppe uuring (2007)
16. Kohaliku omavalitsuse korralduse seadus. Kättesaadav: <https://www.riigiteataja.ee/ert/act.jsp?id=13312632>. (viimati vaatamise kp. 03.04.2014).
17. Kohalike omavalitsuste noorsootöö andmebaas. www.enl.ee/et/andmebaas/Noorsootoo-andmebaas.
18. Kohtla-Järve Linn. www.kohtla-jarve.ee, viimati vaatamise kp. 03.04.2014
19. Kohtla –Järve linna arengukava 2007-2016
20. Kohtla-Järve Noortekeskus. www.kjnk.ee, viimati vaatamise kp. 03.04.2014

21. Kohtla-Järve Noortekeskuse põhimäärus
22. Kvaliteedijuhtimine noorsootöös 2012. Eesti Noorsootöö Keskus.
23. Noorsootöö Eestis 21. sajandi algusaastail. 2005. Haridus- ja Teadusministeerium.
24. Noorsootöö strateegia 2006-2013. Haridus- ja Teadusministeerium.
25. Noorte kaasamine ja osalus. 2010. Eesti Noorteühenduste Liit .
26. Reitav, Urmo; Krussell, Siim 2008. Noorsootöö rahastamine kohalikes omavalitsustes. Eesti Noorteühenduste Liit.
27. Riigikantselei. www.riigikantselei.ee, viimati vaatamise kp. 03.04.2014.
28. Tallinna linnas.... = Tallinna linnas enim kasutatavad noorsootöölased mõisted. Tallinn 2005.
29. Talur, Piret 2008. „Ülevaade kodanikuhariduse hetkeseisust ja arengusuundadest“ Tallinn.
30. Valgma, Reet 2008. „Kodanikuharidus ja vabaharidus“.
31. Voropajeva, Niina 2012. Randjärv: Integratsioon on kõlbelise kodaniku kasvatus. Ajaleht Põhjarannik. URL: <http://pr.pohjarannik.ee/?p=5537> (viimati vaadatud 03.04.2014).
32. Übius, Ülle 2007. Kvaliteet noorsootöös. Noorsootöö käsiraamat. Tallinn.

SUMMARY

The title of this work is KOHTLA-JARVE YOUTH CENTER QUALITY. The present paper aims at examining the work of Kohtla-Jarve Youth Centre by participating in its events, studying the documentation, official website, work organisation, and attendance figures in order to identify the quality of work and make subsequent conclusions and suggestions to improve the quality of work. By improving the work of the youth centre, another big step will be made towards solving a major problem of how to raise young people's social participation.

With this goal in mind, the author has examined how youth work is organized in Kohtla-Jarve Youth Centre, what methods are used there, how available information is for young people, what the priorities, problems and development needs are, who the main cooperation partners, interest groups, and organizations who work with the centre are, how the project work is carried out, what the main directions are, and how many and what kind of events are organised.

An evaluation model developed in the ESF programme "Development of the Quality of Youth Work" in 2010 as a result of cooperation between the Estonian Youth Work Centre and Ernst & Young Baltic AS was used in the present research. For the purpose of self-assessment, the staff responded to various statements concerning youth work on a 4-point scale (see Appendix 1), which demonstrated their assessment of the youth centre work. The author of the paper responded to the same questions having examined the documents and work analysis of the youth centre. A group of five young persons were involved as external assessors and they responded to the same questions in the same manner. Basing on the collected data, the author has made an analysis and assessment of the quality of the youth centre work.

As a result of the research, several major conclusions were drawn. First of all, there are good opportunities created in the youth centre for young people to participate in youth work; however, the work towards the development of youth entrepreneurship is not yet sufficient. The centre is trying to organize events to raise young people's civic awareness, but, unfortunately, these attempts are often not sufficient and do not bring the desired results.

The centre has created good conditions for young people's non-formal education and preparing them for successful life. However, the participation of city youth in international events is minimal. The centre strongly supports the participation of active youth in various municipal and state boards and organizations. Realizing the importance of young people's counselling, the centre is working actively in this direction. The work involves the use of the centre's resources as well as cooperation with various organizations and individuals. All the modern means of communication are used to disseminate information which may interest young people. A good job is done in terms of making relevant information available to the young. Prevention work is done as well, yet the young people at risk are not sufficiently involved in it and counselling on various issues is on a rather low level.

The centre takes planning very seriously, both for the whole year as well as for each month separately. The opinions of young people are always taken into account when planning the activities of the centre and active youths are offered an opportunity to participate in discussions to plan the work of the centre, youth policy in the country and the city and other important issues that concern young people. Active youngsters are always recognized for their performance and the kinds of acknowledgement are always interesting and useful. The centre also organizes mobile youth work both on its territory as well as outside it. Much attention is paid to the centre's work with parents; the staff undergoes regular trainings on various youth-related topics. Their work is regularly recognized both on the level of the city and the centre. The location of the centre is favourable. It is located in the centre of a large district. A good environment has been created in the centre for youths and youth work. The centre is well equipped. However, unfortunately, the centre's entrances do not yet meet the needs of people with special needs, which is why it is hard for some people to visit the centre. The centre regularly collects data on young people and youth work and uses the data in preparing project reports and reports submitted to the city government. The city is interested in and supports the activities of the centre whenever possible. Positive conclusions about the quality of the centre's work can be drawn on the basis of the research of its work. Everything offered to young people is well-thought-out and reasonable and the service is provided by specialists.

The aims set in the thesis have been achieved and the selected methodology was effective. The thesis has provided a thorough assessment of the centre's work; the findings and recommendations will certainly help to raise the quality of work.

This paper could be used effectively by Kohtla-Jarve youth work specialists, Kohtla-Jarve Youth Centre representatives, representatives of other youth centres, students of Narva College and anyone interested in the topic.

LISAD

Lisa 1. Hindamitabel

Hindamisskaala

1 – NK tehtav noorsootöö ei vasta kirjeldatud olukorrale

2 – NK tehtav noorsootöö vastab kirjeldatud olukorrale osaliselt (st täidetud on mõned kriteeriumid)

3 – NK tehtav noorsootöö vastab kirjeldatud olukorrale suures osas (st vastab enamikele tingimustele)

4 – NK tehtav noorsootöö vastab täielikult kirjeldatud olukorrale

Vastanud:

Enesehindajad: nt. – NK noorsootöötaja, d. – NK direktor, ad. – NK administraator.

Enesehindaja – au. (autor), Välishindaja (noorte grupp) – ng. (5 inimest arutlevad omavahel ja siis annavad üldine vastus).

1. Eesmärk – Noortele on loodud mitmekülgsed mitteformaalse õppimise võimalused.

Alaeesmärgid:

e) Noortele on loodud mitmekülgsed võimalused noorsootöös osalemiseks

Indikaatorid:	ad.	nt.	d.	au.	ng.
Noortel on võimalus osaleda huvitegevuses	4	4	3	4	4
Noortel on võimalus osaleda avatud noorsootöös	4	4	4	4	4
Noortel on võimalus osaleda muudes KOV toetatud noorsootöö tegevustes/teenustes (laagrid, üritused, projektid jms)	4	4	4	4	4
Noorsootöö võimalused on loodud mitmekülgses valdkondades (nt muusika, kunst, loodus ja keskkond, tehnika, sport, üldkultuur, kodanikuharidus, rahvusvaheline koostöö)	3	4	3	4	4
Noortele on loodud teadmiste ja oskuste proovilepaneku ning nende esitlemise võimalused (nt võistlused, kontserdid, näitused, etendused, festivalid)	3	4	3	4	4
Noortele on tagatud noorsootöös osalemiseks võrdsed võimalused (sh väiksemate võimalustega noortele)	3	3	3	3	4
Huvitegevuses osalevate noorte arv on kõrge	4	3	4	4	3

Noorsootöös tervikuna osalevate noorte arv on kõrge	4	3	4	4	3
---	---	---	---	---	---

f) Noortele on tagatud mitmekülgsed võimalused ettevõtlikkuse suurendamiseks

Indikaatorid:	ad.	nt.	d.	au.	ng.
Noortel on võimalus osaleda ettevõtlikkust soodustavates tegevustes	3	3	2	3	3
Õpilasmalevas osalevate noorte arv on kõrge	3	4	3	3	3

g) Soodustatakse noorte kodanikuteadlikkuse suurendamist, kodanikukasvatuse tõhustamist ja mitmekultuurilisuse väärtustamist

Indikaatorid:	ad.	nt.	d.	au.	ng.
Toetatakse noorte kodanikukasvatusliku sisuga tegevusi (programmid, koolitused, seminarid, õppevahendid jne)	3	4	3	3	3
Noortel võimaldatakse osaleda rahvusvahelistel noorteseminaridel, noortekohtumistel, koolitustel, konverentsidel, õpilasvahetuse programmides ja/või laagrites, mis on seotud noorsootöö väärtuste ja põhimõtetega ning mis põhinevad noort aktiivseks kodanikuks kujundamise raamistikul ja/või mitmekultuursuse väärtustamisel	2	2	2	2	2
Noortele võimaldatakse teha vabatahtlikku tööd kohalikul tasandil	4	4	4	4	4
Noortele võimaldatakse vabatahtliku töö tegemist rahvusvahelisel tasandil	1	1	1	1	1

h) Tunnustatakse ja arvestatakse õpikogemust ning –tulemusi

Indikaatorid:	ad.	nt.	d.	au.	ng.
Eksisteerib läbimõeldud kord noorte mitteformaalse õppimise (sh vabatahtliku tööga saadud) kogemuse ja tulemuste tunnustamiseks	4	4	4	4	4
Toimib koostöö formaalse ja mitteformaalse õppe vahel	4	4	4	4	4

2. Eesmärk – Noortele on loodud võimalused osalus- ja kuuluvuskogemuse saamiseks.

Alaeesmärgid:

c) Soodustatakse noorte osaluskogemuse saamist

Indikaatorid:	ad.	nt.	d.	au.	ng.
Toimivad noorte osaluse põhimõtetele (valitud noorte poolt, koosneb eri vanuserühmadesse kuuluvatest noortest, osaleb KOV otsustusprotsessis, esindab noorte huve) vastavad osaluskogud	2	3	2	2	3
NK või KOV toetab oma noorte osalust maakondliku ja riikliku taseme noortekogudes	2	2	3	2	2

d) Soodustatakse noorte kodanikualgatust

Indikaatorid:	ad.	nt.	d.	au.	ng.
Noorte kodanikualgatuse toetamiseks on loodud mehhanism ning seda rakendatakse (rahaline või mitte rahaline)	3	3	3	3	4
Noorte osalus noorteühingutes, noorteorganisatsioonides ja õpilasesinduses on kõrge	2	2	2	2	2
Noorte teadlikkus noorteühingutest ja noorteorganisatsioonidest on kõrge	3	3	3	3	4

3. Eesmärk – Noortele on loodud tingimused noorteinfo, ennetamis- ja nõustamistegevuste kättesaamiseks.

Alaeesmärgid:

a) Noortele võimaldatakse kvaliteetset nõustamisteenust

Indikaatorid:	ad.	nt.	d.	au.	ng.
Noortele pakutakse nõustamisteenuseid (sh õpinõustamine, karjäärinõustamine, karjääriteenuste programmid jt). Võimaluse puudumisel on NK-l selged kokkulepped ja koostöö teiste KOV-de, riigi-, era- või kolmanda sektoriga, mis tagavad noortele kvaliteetse juurdepääsu nõustamisteenustele	3	3	3	3	2
Noortele pakutav nõustamisteenus vastab teenusstandardile	2	2	2	2	2
Noorte rahulolu nõustamisteenuse kvaliteediga on suur	2	2	2	2	2
Noorte rahulolu nõustamisteenuse kättesaadavusega on suur	2	2	2	2	2

b) Noortele suunatud info on kättesaadav

Indikaatorid:	ad.	nt.	d.	au.	ng.
Noorteinfo levitamiseks kasutatakse mitmekülgseid teabekanaleid, sh internetikeskkonnas (nt infolistid, infolevitamismõrgustik (sh need, kuhu kuuluvad ka koolinoorte esindajad), infomessid, infopäevad jt), mille kaudu on tagatud info levik noorte eri sihtrühmadele	4	4	4	4	4
Noortele pakutakse noorteinfo teenuseid.	4	4	4	4	4
Noori teavitatakse info, nõustamise ja juhendamise olemusest ja kättesaadavusest (nt koolitused noortele, kooli ja avatud noortekeskuste külastused, mobiilne noorsootöö jms)	4	4	4	4	4
Noori teavitatakse mitteformaalse õppimise tunnustamise töövahenditest (nt stardiplats, eneseanalüüs, tunnistus, vabatahtlike pass jms)	4	4	4	4	4
Noorte rahulolu teabe kättesaadavusega on suur	4	4	4	4	4

- c) Ennetustegevus ja tugi probleemidega toimetulekul on mitmekülgne ning seda toetatakse läbi laiapõhjalise koostöövõrgustiku

Indikaatorid:	ad.	nt.	d.	au.	ng.
NK koordineerib või osaleb aktiivselt noorte riskikäitumise ennetamiseks loodud koostöövõrgustikus (nt alaealiste komisjon, T.O.R.E, noorteinfo spetsialist, karjäärinõustaja, sotsiaalpedagoog, eripedagoog, koolipsühholoog, lastekaitsespetsialist, noorsootöö spetsialist jt)	3	3	3	2	2
NK toetab rahaliselt või mitterahaliselt noorsootöö organisatsiooni, projekte, programme või koostöövõrgustiku ühistegevusi	3	3	3	2	2
NK toetab rahaliselt või mitterahaliselt riskirühma noortele suunatud mitmekülgseid noorsootöö tegevusi	3	3	3	3	3

4. Eesmärk – Kvaliteetseks noorsootööks on loodud vajalik keskkond.

Alaeesmärgid:

- a) Noorsootöö on prioriteedina sätestatud KOV ametlikus dokumentatsioonis

Indikaatorid:	ad.	nt.	d.	au.	ng.
----------------------	------------	------------	-----------	------------	------------

KOV ametlikus dokumentatsioonis on noorsootöö prioriteedina nimetatud: mitteformaalne õpe, noorte osalus ja kuuluvuskogemus (sh noortevolikogu moodustamine), noorte teavitamine ja nõustamine, probleemide ennetamine ning alaealiste õiguserikkumistele tõhus reageerimine, noorsootöö tegevuskohtade tervislikkus, turvalisus ja tegevusteks sobivus, noorsootöös võrdsete võimaluste tagamine, noorsootöö tunnustamine	4	4	4	4	4
Noorsootöö prioriteetide seadmisel on lähtutud KOV noorte olukorrast ja vajadustest ning konkreetse piirkonna eripäradest	4	4	4	4	4
KOV noortepoliitika peegeldab lõimitud noortepoliitikat	4	4	4	4	4

b) Noorsootöö toimub kirjaliku tegevuskava alusel

Indikaatorid:	ad.	nt.	d.	au.	ng.
NK-l on olemas kirjalik noorsootöö tegevuskava, mis määratleb muu hulgas NK noorsootöö eesmärgid, elluviidavad tegevused, tegevusvahendid, tegevuste eest vastutajad ja tulemuste hindamise mõõdikud	4	4	4	4	4
Noorsootöö tegevuskava täitmist jälgitakse pidevalt	4	4	4	4	4

c) Noori kaasatakse otsustetegemise protsessi

Indikaatorid:	ad.	nt.	d.	au.	ng.
Noored on kaasatud NK noorsootöö tegevuste ja rahastamise kavandamisse ja kujundamisse	3	3	3	2	2
NK töötajad oskavad kaasata noori ning valdavad sobivaid meetodeid	3	3	3	3	3
Noortega konsulteeritakse järjepidevalt kõikidel noortepoliitika toimealadel (noorsootöö, tööhõivepoliitika, tervisepoliitika, kultuuripoliitika, sotsiaalpoliitika, perepoliitika, kuriteoennetuspoliitika, keskkonna valdkond jt)	3	3	3	3	3
Eksisteerib läbimõeldud kord osalejate ja kaasajate tunnustamiseks (nt preemiad, tiitlid, tänukirjad, üritused, meediakajastus jt)	4	4	4	4	4

Eri siht- ja vanuserühmadesse kuuluvate noorte (sh väiksemate võimalustega noorte, töötavate noorte, töötute noorte, noorte lapsevanemate jt) jaoks on loodud sobivad osalemisvõimalused	2	2	2	2	2
--	---	---	---	---	---

d) Olemas on professionaalsed ja motiveeritud noorsootöötajad

Indikaatorid:	ad.	nt.	d.	au.	ng.
Noorsootöötajad (sh noorsootööd teostavad vabatahtlikud) täidavad seadusest tulenevaid nõudeid	4	4	4	4	4
Noorsootöötajad (sh noorsootööd teostavad vabatahtlikud) täidavad noorsootöötaja kutsestandardist tulenevaid ja muid tegevuse ohutusega seotud nõuded (nt noorte- ja projektlaagri juhataja ning kasvataja kvalifikatsiooninõudeid, suurema riskiga tegevuste puhul tegevuse ohutustehnika ja esmaabinõudeid, Euroopa Noorte Info ja Nõustamise Agentuuri Eryica nõudeid, nõustaja kutsestandardi nõudeid)	4	4	4	4	4
Noorsootöötajad (sh vabatahtlik noorsootöö personal) täiendavad end järjepidevalt erialakursustel ja täienduskoolitustel.	4	4	4	4	4
NK tunnustab regulaarselt noorsootöötajaid tehtud noorsootöö heade tulemuste eest (preemiad, tiitlid, tänukirjad, üritused, meediakajastus)	4	4	4	4	4
Noorsootöötajad mõistavad oma tegevuse õpiväljundit	4	4	4	4	4
Noorsootöötajate tunnustus on nende jaoks motiveeriv	4	4	4	4	4

e) NK on noortele ligipääsetav ja hästi varustatud

Indikaatorid:	ad.	nt.	d.	au.	ng.
NK paikneb mõistlikul kaugusel noore elukohast	4	4	4	4	4
NK-le on juurdepääs tagatud ka erivajadustega noortele	1	1	1	1	1
NK on avatud noortele sobival ajal	4	4	4	4	3
Noorte tagasiside noorsootöö tegevuskohtade asukoha sobivusele on kõrge	4	4	4	3	3
Noorte hinnang NK varustatusele töövahenditega on kõrge	3	3	3	2	2

- f) Toimub kaasaegsete ja uuenduslike meetodite ja keskkondade rakendamine noorsootöös

Indikaatorid:	ad.	nt.	d.	au.	ng.
NK korraldab mobiilset noorsootööd	4	4	4	4	4
NK arendab nüüdisaegseid ja uuenduslikke keskkondi noorsootöö jaoks	3	3	3	3	3

- g) Regulaarselt uuritakse noorte vajadusi, huvisid ja rahulolu noorsootööga ning antakse ja kogutakse tagasisidet

Indikaatorid:	ad.	nt.	d.	au.	ng.
Regulaarselt kogutakse andmeid noorte ja noorsootöö kohta (nt noorte osavõtu, töötajate, vabatahtlike, tegevuste tulemuste, juhendmaterjali jms kohta)	4	4	4	4	3
Regulaarselt tehakse uuringuid noorte vajaduste ja huvide kohta info kogumiseks	1	1	1	1	2
Regulaarselt uuritakse noorte rahulolu noorsootöö tegevuste/teenuste kvaliteediga	2	2	2	2	3
Kogutud andmeid noorte huvide, vajaduste ja rahulolu kohta analüüsitakse ning selle põhjal viiakse läbi parendustegevusi	3	3	3	3	3
Noored saavad mõistliku aja jooksul tagasisidet nende ettepanekutega arvestamise/mittearvestamise kohta	4	4	4	4	4
Noorte rahulolu nende huvide ja vajadustega arvestamisega on suur	4	4	4	4	4

Lihtlitsents lõputöö reprodutseerimiseks ja lõputöö üldsusele kättesaadavaks tegemiseks

Mina Jevgeni Saltõkov
(sünnikuupäev: 26.12.1980)

1. annan Tartu Ülikoolile tasuta loa (lihtlitsentsi) enda loodud teose
KOHTLA-JÄRVE NOORTEKESKUSE TÖÖ KVALITEET,

mille juhendaja on Olga Andreitšuk ja kaasjuhendaja Aet Kiisla

- 1.1.reprodutseerimiseks säilitamise ja üldsusele kättesaadavaks tegemise eesmärgil, sealhulgas digitaalarhiivi DSpace-is lisamise eesmärgil kuni autoriõiguse kehtivuse tähtaja lõppemiseni;
- 1.2.üldsusele kättesaadavaks tegemiseks Tartu Ülikooli veebikeskkonna kaudu, sealhulgas digitaalarhiivi DSpace'i kaudu kuni autoriõiguse kehtivuse tähtaja lõppemiseni.
2. olen teadlik, et punktis 1 nimetatud õigused jäävad alles ka autorile.
3. kinnitan, et lihtlitsentsi andmisega ei rikuta teiste isikute intellektuaalomandi ega isikuandmete kaitse seadusest tulenevaid õigusi.

Narvas, **11.08.2014**